

جمهوری اسلامی افغانستان
د اقتصاد وزارت
ریاست انسجام مؤسسات غیر دولتی

گزارش سالانه مؤسسات غیر دولتی ۱۳۹۷

حکومتداری خوب

زیربنا

مصونیت اجتماعی

زراعت و انکشاف دهات

صحت

تعلیم و تربیه

پیام وزیر اقتصاد

مؤسسات غیر دولتی مطابق به قانون مکلف اند از چگونگی فعالیت های شان هر شش ماه به وزارت اقتصاد معلومات ارایه نمایند تا به اساس آن گزارش سالانه تمام مؤسسات غیر دولتی بعد از تحلیل تکنیکی و مالی تهیه گردد.

اینک وزارت اقتصاد با در نظرداشت راستای کاری اش، گزارش فعالیت سال ۱۳۹۷ خورشیدی مؤسسات غیر دولتی را به نشر می رساند.

مؤسسات غیر دولتی هر سال یک قسمت قابل ملاحظه از کمک های خارجی را در قالب پروژه ها و برنامه های اقتصادی و اجتماعی در سراسر کشور به مصرف می رسانند. فعالیت های مؤسسات غیر دولتی نقش ارزنده و مهم در تغییر وضعیت زندگی مردم در عرصه های اقتصادی و اجتماعی داشته است.

هنوز هم کاستی های در فعالیت مؤسسات غیر دولتی به نظر می رسد که باید در مورد آن، گفتمان، اقدامات مشترک و هماهنگ میان دولت، مؤسسات و تمویل کنندگان صورت گیرد تا این فعالیت ها در مسیر کاهش فقر، انکشاف متوازن و کارایی سوق داده شود.

این گزارش بیشتر بالای پروژه های انکشافی با تفکیک مجموع مصارف پروژه، سکتور ها، ولایات و نتایج حاصله از تطبیق آن، تهیه شده است.

یافته های از فعالیت مؤسسات غیر دولتی می تواند در تدوین پالیسی ها و برنامه های استراتژیک انکشافی در سطح ملی کمک کند. گزارش سالانه فعالیت مؤسسات غیر دولتی به عنوان یک اصل اساسی برای شفافیت، حسابداری و اطلاع رسانی برای حکومت، مردم، محققین و تمویل کنندگان محسوب شده و امیدوارم پاسخگوی سوالات این مراجع باشد.

رهبری وزارت اقتصاد از تمام مؤسسات غیر دولتی که گزارشات فعالیت های شان را به موقع ارائه کرده، هم چنان از وزارت های سکتوری و ادارات مرکزی و ولایتی وزارت اقتصاد که در جمع آوری، توحید و تحلیل این گزارش نقش و سهم فعال داشته اند، ابراز سپاس و قدردانی می کند.

وزارت اقتصاد مصمم است تا از طریق نقشه راه همکاری میان حکومت، تمویل کنندگان و مؤسسات غیر دولتی، فعالیت ها مؤسسات غیر دولتی را متمرکز به اولویت های حکومت، انکشاف متوازن، کاهش فقر و کارایی در افغانستان نماید، تا بدین صورت شاهد بهبود وضعیت زندگی اقتصادی و اجتماعی مردم مان در کوتاه ترین وقت ممکن باشیم.

دوکتور مصطفی مستور

فهرست مطالب

مقدمه	۱
۱. خلاصه گزارش	۲
۱٫۱ نقشه راه مؤسسات غيردولتي (۸۹۳۱-۰۰۴۱)	۲
۲٫۱ يافته هاي كليدي گزارش	۲
۳٫۱ شيوه جمع آوري، توحيد، تحليل و ارزيابي گزارش سالانه مؤسسات	۴
۴٫۱ محدوديت هاي گزارش	۴
۵٫۱ نتيجه گيري و سفارشات	۵
۲. گزارش تفصيلي	۶
۱٫۲ تطبيق تعهدات در راستاي اصلاحات مؤسسات	۶
۱٫۱٫۲ نقشه راه مؤسسات غيردولتي (۱۳۹۸-۱۴۰۰)	۶
۲٫۱٫۲ سريع و ساده شدن پروسه هاي ثبت و راجستر مؤسسات	۸
۳٫۱٫۲ بودجه واحد مؤسسات غير دولتي	۱۰
۴٫۱٫۲ تفتيش مالي مصارف مؤسسات	۱۰
۵٫۱٫۲ تطبيق شاخص شماره (۲۴) فيصله كنفرانس بروكسل (SMAF)	۱۲
۶٫۱٫۲ پيشرفت از تطبيق شاخص شماره ۲۴ كنفرانس جينوا (GMAF)	۱۲
۲٫۲ فعاليت هاي مؤسسات	۳۱
۱٫۲٫۲ وضعيت فعلي مؤسسات	۱۳
۲٫۲٫۲ پروژه هاي تطبيق شده توسط مؤسسات	۱۴
۳٫۲٫۲ مصارف مؤسسات در سال ۱۳۹۷	۱۸
۴٫۲٫۲ مصرف سرانه مؤسسات	۲۴
۵٫۲٫۲ تمويل فعاليت هاي مؤسسات	۲۷
۶٫۲٫۲ فعاليت هاي سكتوری	۲۷
۷٫۲٫۲ نقش مؤسسات غير دولتي در اشتغال زايی	۳۴
۳٫۲ ارائه خدمات مؤسسات :	۵۳
۱٫۳٫۲ ثبت و راجستر مؤسسات	۳۵
۲٫۳٫۲ انحلال مؤسسات غيردولتي داخلي وخارجی	۳۶
۳٫۳٫۲ طی مراحل جواز کار	۳۷
۴٫۳٫۲ خدمات جواز مخابره	۳۷
۵٫۳٫۲ خدمات ویژه برای کارکنان اتباع خارجی مؤسسات	۳۷
۶٫۳٫۲ خدمات تغيير ملكيت و تمدید جواز سير	۳۷
۷٫۳٫۲ خدمات معافيت گمرکی	۳۷
۳. چالش هاي عمده در راستاي انسجام مؤسسات غير دولتي	۳۸
۴. پيشنهادهات عمده/ اقدامات بعدي	۴۰
۵. ضمايم	۴۱
۶. منابع و ماخذ	۴۲

اختصارات

وزارت اقتصاد	MoEc
مؤسسات غير دولتي	NGOs
مؤسسات غير دولتي داخلي	NNGOs
مؤسسات غير دولتي خارجي	INGOs
چارچوب صلح و انكشاف ملي افغانستان	ANPDF
اهداف انكشاف پايدار افغانستان	ASDGs
برنامه هاي ملي داراي اولويت	NPPs
چارچوب خودكفايي از طريق حسابدهي متقابل - كنفرانس بروكسل براي افغانستان	SMAF-BCA
چارچوب حسابدهي متقابل جينوا	GMAF
فورمه عمومي معلوماتي	GIF
سروي وضعيت زندگي مردم افغانستان	ALCS
اداره ملي احصائيه و معلومات	NSIA
شاخص فقر چند بعدي	MPI

مقدمه

مؤسسات غير دولتي از ساليان متمادي در عرضه خدمات بخصوص در نقاط دور دست و نا امن افغانستان كه اكثرآ دسترسي به خدمات در آن ساحات مشكل است، نقش عمده را بازی نموده اند. در سالهاي قبل از ۲۰۰۱ با ايجاد اداره موقت، مؤسسات بمتابه عمده ترين مرجع ارائه خدمات بشري بخصوص در بخش هاي صحت، معارف، مهاجرين و بيجاشده گان داخلي در ساحات كه زير كنترول دولت نبوده اند، محسوب مي گرديدند. در اين دوره، مؤسسات غير دولتي طرح و پيشنهاده پروژه ها را در مطابقت به نيازمندي مردم محل به تمويل كننده هاي بين المللي ارائه و بودجه مورد نظر خدمات بشري را حصول، پروژه ها را تطبيق و گزارش دهی فعاليت هاي خود را بصورت مستقيم به تمويل كننده گان بين المللي ارائه مي نمودند. بدین معنا كه دولت در تثبيت نيازمندي ها، تمويل، تطبيق و گزارش دهی فعاليت هاي مؤسسات كمتر دخيل بوده است.

قانون مؤسسات غيردولتي در روشنايي و مطابقت به ماده ۳۵ قانون اساسي جمهوري اسلامي افغانستان، طرح و تدوين و در جريده رسمي شماره ۸۵۷ نافذ گرديد كه براساس ماده ۴ اين قانون، وزارت اقتصاد يگانه مرجع ثبت، نظارت و ارزيابي مؤسسات غير دولتي تعين شده است.

اكنون وزارت اقتصاد در هماهنگي و همكاري با تمويل كننده گان و ادارات سكتوري گام هاي موثر و مهم را در راستاي انسجام مؤسسات برداشته كه در نتيجه آنها برنامه ريزي پروژه هاي عاجل و انكشافی، تطبيق پروژه ها، نظارت و ارزيابي از تطبيق آنها در همخواني با اولويت هاي ملي كشور و اهداف انكشاف پايدار و بالاخره گزارش دهی و حساب دهی از فعاليت هاي مؤسسات قانونمند گرديد. امروز واحد هاي مشخص در راستاي انسجام، نظارت و ارزيابي از فعاليت هاي مؤسسات در سطح ادارات سكتوري ايجاد گرديده اند كه مؤسسات در هماهنگي و همكاري آنها، فعاليت هاي انكشافی و كمك هاي بشري عاجل خويش را به پيش ميبرند. با آنكه هنوز هم هماهنگي در اين راستا كار بيشتر نياز دارد.

رياست انسجام مؤسسات غير دولتي وزارت اقتصاد بمتابه مرجع مشخص نظارت از تطبيق قانون مؤسسات غير دولتي فعاليت مي نمايد. اين رياست تحت رهبري مقام وزارت اقتصاد جهت تقويت شفافيت و حساب دهی در مؤسسات غير دولتي از سال ۲۰۱۵ تا الحال همه ساله گزارش فعاليت هاي مؤسسات را جمع آوري، توحيد، تحليل و ارزيابي نموده و گزارشات آنها را با رهبري حكومت وحدت ملي، تمويل كننده گان، ادارات سكتوري، جامعه مدني و مردم عام بصورت وسيع شريك مي نمايد.

اين گزارش شامل فعاليت هاي مؤسسات غير دولتي در سال ۱۳۹۷ خورشیدی می باشد كه خلاصه گزارش در بخش اول و تفصيلات آن در بخش دوم ارائه مي گردد.

۱. خلاصه گزارش

۱.۱. نقشه راه مؤسسات غير دولتي (۱۳۹۸-۱۴۰۰)

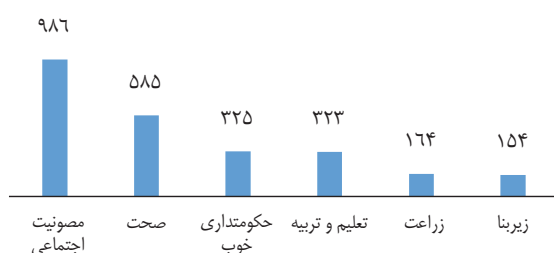
رهبري وزارت اقتصاد در سال ۱۳۹۶ براي اولين بار يك گفتمان ملي را تحت عنوان اولين كنفرانس ملي مؤسسات غير دولتي راه اندازي نمود كه در آن جلالتمآب محترم رئيس جمهور، جلالتمآب رئيس اجرائيه، وزراي محترم كابينه، مسئولين بلند رتبه تمويل كننده ها، ادارات ملل متحد و مؤسسات غير دولتي اشتراك نمودند. اين كنفرانس بالاي ترسيم و انكشاف يك نقشه راه چهار ساله كه بتواند از يكتطرف همكاري و هماهنگي را ميان حكومت، تمويل كننده گان و مؤسسات تقويت بخشيده و از طرف ديگر فعاليت هاي مؤسسات را در راستاي كاهش فقر، اشتغال زايي و انكشاف اقتصادي و اجتماعي کشور در مطابقت به اولويت هاي ملي سمت دهی نماید، توافق صورت گرفت.

وزارت اقتصاد به تاسی از فيصله اولين كنفرانس مؤسسات غيردولتي به منظور بلندبردن كيفيت، موثريت و كارايي اجراءات مؤسسات غيردولتي نقشه راه مؤسسات غيردولتي (۱۳۹۸-۱۴۰۰) را با تشریک مساعي ادارات ذيربط دولتي، مؤسسات و تمويل كننده گان ترتيب نموده كه دیدگاه، اهداف عمده، اقدامات داراي اولويت و دستاورد هاي عمده در راستاي تطبيق اين نقشه راه در بخش تفصيلي اين گزارش بيان شده اند.

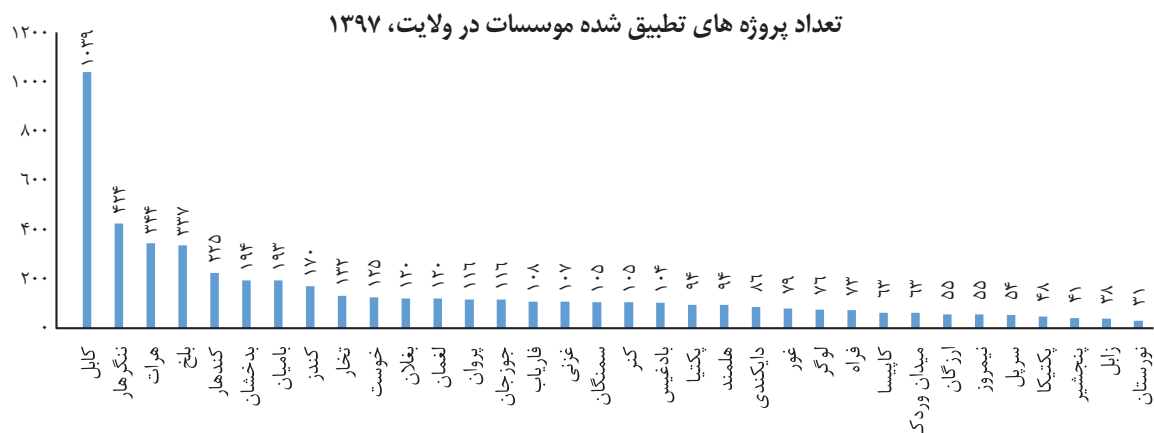
۱.۲. یافته های کلیدی گزارش

- از جمله ۱۶۵۶ مؤسسه فعال و قابل گزارش دهی، ۱۲۰۸ مؤسسه (۷۳ فیصد) گزارش فعاليت هاي خود را ارائه نموده اند كه از آنجمله ۹۹۹ مؤسسه آن داخلي كه (۶۰ فیصد) و متبقي ۲۰۹ مؤسسه آن خارجي (۱۳ فیصد) را احتوا مينمايد.
- مؤسسات در جريان سال ۱۳۹۷ مجموعاً به تعداد ۲۵۳۷ پروژه را با مصرف مجموعی ۸۷۶ ميليون دالر امريكايي در سراسر کشور تطبيق نموده اند.
- به تعداد ۱۳۲۱ پروژه آن با مصرف مجموعی ۶۰۳ ميليون دالر امريكايي كه ۶۹ فیصد مجموع مصارف را تشكيل ميدهد توسط مؤسسات خارجي و ۱۲۱۶ پروژه با مصرف مجموعی مبلغ ۲۷۳ ميليون دالر امريكايي كه ۳۱ فیصد مجموع مصارف مؤسسات را تشكيل ميدهد توسط مؤسسات داخلي تطبيق گرديده است.
- بيشترين پروژه هاي در سكتور مصونيت اجتماعي (۹۸۶ پروژه) و به تعقيب آن در سكتور صحت (۵۸۵ پروژه) تطبيق و اجرا گرديده است. در حاليكه كمترين پروژه در سكتور زيربنا (۱۵۴ پروژه) تطبيق گرديده است.

تعداد پروژه ها به تفكيك سكتور ها

- بيشترين پروژه ها در ولايات کابل، ننگرهار و هرات و كمترين تعداد پروژه ها در ولايات نورستان، زابل و پنجشير توسط مؤسسات تطبيق گرديده است كه بيانگر عدم توازن در توزيع و تطبيق پروژه ها ميباشد.
- از مجموع مصارف فوق الذكر، مبلغ ۲۱۳ ميليون دالر امريكايي از طريق بودجه دولت به مؤسسات غيردولتي سپرده شده كه ۲۴ فیصد مجموع مصارف را تشكيل ميدهد و مبلغ ۶۶۳ ميليون دالر امريكايي خارج از بودجه دولت در اختيار مؤسسات غير دولتي قرار گرفته است كه ۷۶ فیصد را احتوا مينمايد.

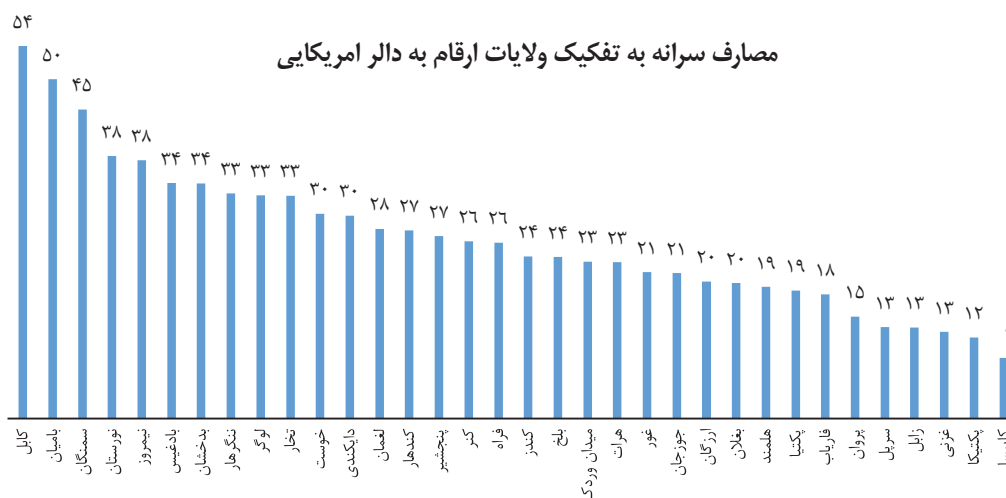
- از مجموع ۸۷۶ میلیون دالر، ۳۹ فیصد (۳۵۵ میلیون دالر) در سکتور صحت، ۳۱ فیصد (۲۷۰ میلیون دالر) در سکتور مسئولیت اجتماعی، ۱۳ فیصد (۱۱۱ میلیون دالر) در سکتور تعلیم و تربیه، ۸ فیصد (۶۳ میلیون دالر) در سکتور زراعت و انکشاف دهات، ۵ فیصد (۳۹ میلیون دالر) در سکتور حکومت داری خوب و ۴ فیصد (۳۶ میلیون دالر امریکایی) در سکتور زیربنا به مصرف رسیده است.

- مقایسه مصارف چهار ساله مؤسسات نشان میدهد که در سال های ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ مصارف مؤسسات افزایش متواتر داشته است. اما در سال ۱۳۹۷ کاهش ۱ فیصدی را در مقایسه به سال ۱۳۹۶ داشته است.
- یافته های این گزارش نشان می دهند که مصارف اداری مؤسسات ۱۴ فیصد بوده است و ۸۶ فیصد متباقی مصارف بالای پروژه ها و برنامه ها بمصرف رسیده است که به نسبت سال گذشته مصارف اداری ۱ فیصد کاهش یافته است.

- گزارش نشان میدهد که مصارف از نظر جغرافیایی هنوز هم نامتوازن بوده است. بیشترین مصارف سرانه در کابل و به تعقیب آن در بامیان و سمنگان می باشند. در حالی که ولایات کاپیسا، پکتیکا و غزنی کمترین مصارف را داشته اند. از نقطه نظر مصارف سرانه ولایت کابل با ۵۴ دالرامریکایی فی نفر در صدر مصارف قرار داشته و ولایات بامیان و سمنگان با مصرف سرانه ۵۰ دالر و ۴۵ دالر فی نفر در ردیف دوم و سوم قرار دارند در حالیکه ولایات کاپیسا ۹ دالر، پکتیکا ۱۲ دالر و غزنی ۱۳ دالر فی نفر دریافت نموده اند.

- از جمله ۱۶۵۶ مؤسسه فعال و قابل گزارش دهی سال ۱۳۹۷، تا الحال گزارش تفتیش مالی ۶۳ مؤسسه به وزارت اقتصاد مواصلت نموده اند، که لست آن ضمیمه گزارش بوده و در وب سایت وزارت اقتصاد نیز به نشر رسیده است. قابل ذکر است سلسله ارسال گزارشات تفتیش مالی مؤسسات از بابت سال ۱۳۹۷ به وزارت اقتصاد هنوز هم ادامه دارد. و به مقایسه سال گذشته که هیچ گزارش تفتیش مالی شامل گزارش نبوده؛ پیشرفت بسیار خوبی را نشان میدهد.

■ در سال ۱۳۹۷ تعداد مجموعی کارکنان مؤسسات به ۸۵۳۸۳ تن در سال ۱۳۹۷ می رسد که از جمله ۸۴۳۷۹ نفر آنها اتباع داخلی و ۱۰۰۴ نفر آنها اتباع خارجی اند. از جمله کارکنان داخلی ۶۱۱۰۱ نفر آنها مرد ها و ۲۳۲۷۸ آنها بانوان اند و به همین شکل از جمله کارکنان خارجی ۶۰۰ نفر مرد و ۴۰۴ نفر بانوان می باشند.

۱.۳. شیوه جمع آوری، توحید، تحلیل و ارزیابی گزارش سالانه مؤسسات

این گزارش بر اساس گزارش فعالیت های شش ماهه و فورم معلومات عمومی مؤسسات در جریان سال ۱۳۹۷ تهیه و ترتیب گردیده است. وزارت اقتصاد معلومات را جمع آوری و به طور منظم و جامع مورد تحلیل قرار داده و در این گزارش سالانه انعکاس داده است. اعداد و ارقام اداره ملی احصائیه و معلومات، وزارت مالیه و گزارشات اهداف انکشاف پایدار افغانستان نیز در تحلیل های این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است. جهت افزایش دقت و شفافیت این گزارش، نمایندگان از دفاتر مؤسسات هماهنگی دخیل و در روند تجزیه و تحلیل اطلاعات اشتراک داشتند.

۱.۴. محدودیت های گزارش

این گزارش انعکاس دهنده فعالیت های ۷۳ فیصد مؤسسات فعال و قابل گزارش دهی سال ۱۳۹۷ می باشد که گزارش خود را به وزارت اقتصاد ارائه نموده اند. براساس اسناد مرتبط، ۲۷٪ مؤسسات که گزارش فعالیت خویشرا ارائه نکرده اند، آنعه مؤسسات داخلی می باشند که که از زمان ثبت و راجستر تا الحال قادر به دریافت پروژه ها از طرف دولت و یا بصورت مستقیم از طرف تمویل کننده نشده اند، بنا عدم ارائه گزارش آنها در ارقام و معلومات مالی و تخنیکی گزارش ۱۳۹۷ مؤسسات چندان تاثیر گذار نمی باشد.

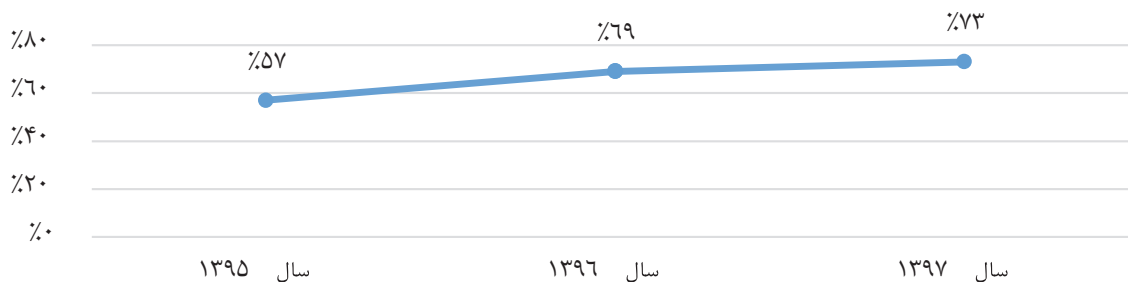
گزارشات شش ماهه و سالانه مؤسسات بطور کاغذی (هارد کاپی) از مؤسسات جمع آوری و توحید شده اند، شایان ذکر است که توحید این ارقام و معلومات یک روند زمانبر و در عین حال از دقت بالا برخوردار نمیباشد و این معضله در سال ۱۳۹۸، که از طریق سیستم آنلاین، گزارش دهی مؤسسات صورت خواهد گرفت، برطرف خواهد گردید.

اطمینان از صحت و سقم ارقام و معلومات که توسط فورم های گزارش دهی توسط مؤسسات به وزارت اقتصاد ارایه شده اند، مستلزم همکاری و هماهنگی بیشتر ادارات مرتبط بشمول وزارت اقتصاد، ادارات سکتوری و تمویل کننده ها می باشد.

۱.۵. نتیجه گیری و سفارشات

- مؤسسات به اساس موقف بیطرفی شان توانسته اند که در سراسر افغانستان بخصوص نقاط دور دست در راستای عرضه خدمات به شهروندان کشور نقش عمده داشته باشند.
- مؤسسات توانسته اند مبالغ هنگفت مالی را بصورت مستقیم از تمویل کننده ها (خارج از بودجه دولت) جذب و در سکتور های مختلف بمصرف برسانند که این خود یک ارزش افزوده به فعالیت های انکشافی مؤسسات محسوب میگردد.
- تمویل پروژه های مؤسسات غیردولتی بصورت مستقیم یعنی خارج از بودجه دولت سبب می گردد تا پروژه ها با برنامه های ملی دارای اولویت همخوانی کمتر داشته و علاوه تداوم و پایداری آن ها تامین شده نتواند.
- مصارف مؤسسات از طریق بودجه ملی در سال ۱۳۹۷؛ ۲۴ فیصد و در سال ۱۳۹۶؛ ۱۶ فیصد بوده که بیانگر ایجاد هماهنگی بیشتر میان دولت، مؤسسات و تمویل کننده گان در سال ۱۳۹۷ میباشد.
- مصارف مؤسسات در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش یک فیصدی داشته؛ اما سطح استخدام را ۲ فیصد نسبت به سال ۱۳۹۶ بلند برده است.
- مصارف مؤسسات از نظر جغرافیایی هنوز هم غیرمتوازن بوده یعنی مصارف مؤسسات در ولایات بزرگ و مراکز شهر ها نسبت به ولایات کمتر انکشاف یافته و مناطق دوردست بیشتر بوده است.
- بهبود شفافیت و حساب دهی مؤسسات غیردولتی از طریق تقویت نظارت و ارزیابی توسط ادارات دولتی مرتبط و شریک نمودن مردم ذینفع در پلان گذاری، تطبیق و نظارت از فعالیت های مؤسسات موثر و مهم تلقی می گردد.
- هماهنگی و همکاری بین ادارات دولتی، تمویل کننده و مؤسسات در افزایش موثریت کمک ها نهایت مهم بوده و نیاز به تقویت بیشتر دارد.
- گزارش دهی مؤسسات در سال ۱۳۹۷ نظر به سال ۱۳۹۶ نشان دهنده ۴ فیصد افزایش میباشد که خود بیانگر بیشتر شدن حسابداری مؤسسات است.

گزارشدهی مؤسسات

۲. گزارش تفصیلی

۲.۱. تطبیق تعهدات در راستای اصلاحات مؤسسات

۱.۱.۲. نقشه راه مؤسسات غير دولتي (۱۳۹۸-۱۴۰۰)

وزارت اقتصاد به تأسی از فیصله اولین کنفرانس مؤسسات غير دولتي به منظور بلندبردن کیفیت، موثریت و کارایی اجراءات مؤسسات غير دولتي نقشه راه مؤسسات غير دولتي (۱۳۹۸-۱۴۰۰) را با تشریک مساعی ادارات ذیربط دولتي، مؤسسات و تمویل کننده گان ترتیب نموده که دیدگاه و اهداف عمده و اقدامات دارای اولویت آن قرار ذیل اند:

دیدگاه:

تطابق و همخوانی فعالیت های مؤسسات غير دولتي با اهداف انکشاف پایدار و اولویت های ملی جهت بهبود موثریت فعالیت های آنها.

اهداف استراتژیک و اقدامات دارای اولویت :

هدف اول استراتژیک: افزایش هماهنگی میان مؤسسات غير دولتي، ادارات سکتوری و تمویل کننده گان

اقدامات دارای اولویت:

- گفتمان منظم میان حکومت و مؤسسات غير دولتي

- ایجاد کمیته هماهنگی رهبری

- ایجاد کمیته هماهنگی تخنیکي

- ایجاد و تقویت مؤسسات چتر یا NGOs Umbrella در هر سکتور

هدف دوم استراتژیک: افزایش کارایی فعالیت مؤسسات غير دولتي در برنامه کاهش فقر

اقدامات دارای اولویت :

- همخوانی یا تطابق پروژه های مؤسسات با اهداف انکشاف پایدار و برنامه های ملی دارای اولویت

- عبور از پروژه ها به برنامه ها

- اطمینان از انکشاف متوازن

- تخصصی سازی مؤسسات

- تداوم و پایداری مؤسسات

- بهبود نقش مؤسسات در آجندای کاهش فقر و انکشاف اقتصادی

هدف سوم استراتيژيک: ايجاد و تقويت محيط حمايوي براي مؤسسات غيردولتي

اقدامات داراي اولويت:

- اصلاحات در قانون مؤسسات غير دولتي
- انكشاف مقررات و طرز العمل ها در مطابقت با قانون مؤسسات غيردولتي
- انكشاف طرز العمل هاي هماهنگي با مؤسسات
- ساده سازي و الكترونيك شدن پروسه هاي كاري و خدمت رساني به مؤسسات

هدف چهارم استراتيژيک: افزايش شفافيت ومسئوليت پذيري سازمانهاي غيردولتي

اقدامات داراي اولويت :

- انكشاف و تطبيق چارچوب نظارت و ارزيابي مؤسسات
- مرور، بازنگري و تجديد سيستم گزارش دهی مؤسسات
- نشر گزارش سالانه مؤسسات در ربع اول هر سال
- شامل شدن گزارش تفتيش مالي مؤسسات در گزارش سالانه مؤسسات

تا اكنون در راستاي تطبيق نقشه راه مؤسسات غير دولتي، پيشرفت هاي ذيل صورت گرفته است:

- نهادينه شدن جلسات كميته هماهنگي، تخنيكي به رهبري يكي از معين هاي وزارت اقتصاد و اشتراك نماينده هاي تخنيكي ادارات سكتوری و مؤسسات هماهنگي كه هر سه ماه يك مرتبه تدوير يافته است.
- نهادينه شدن جلسات كميته هماهنگي پاليسي به رهبري وزير اقتصاد و اشتراك نماينده هاي بلند رتبه تمويل كننده ها، معين هاي ادارات سكتوری مرتبط و مؤسسات هماهنگي در هر شش ماه يکبار.
- ساده شدن پروسه هاي ثبت و راجستر مؤسسات كه از دو ماه به يك هفته و از ۱۲ مرحله به ۷ مرحله تقليل يافته است.
- ساده و سريع شدن خدمات رساني انسجام مؤسسات كه سبب بهبود شفافيت و موثريت در امور شده اند.
- انكشاف طرح بودجه واحد يا One NGO Budget براساس هدايت جلالتمآب رئيس جمهور، انكشاف سيستم آنلاين براي بودجه واحد مؤسسات و تطبيق مرحله آزمائشي آن
- انكشاف سيستم آنلاين گزارش دهی مؤسسات كه منبهد يعني از ۲۰۱۹ مؤسسات گزارش خود را از اين طريق ارائه خواهند نمود.
- بازنگري و نهايي سازي طرح تعديل قانون مؤسسات غيردولتي مطابق به نيازمندي هاي موجود در هماهنگي با ادارات سكتوری و مؤسسات غير دولتي.

۲.۱.۲. سريع و ساده شدن پروسه های ثبت و راجستر مؤسسات

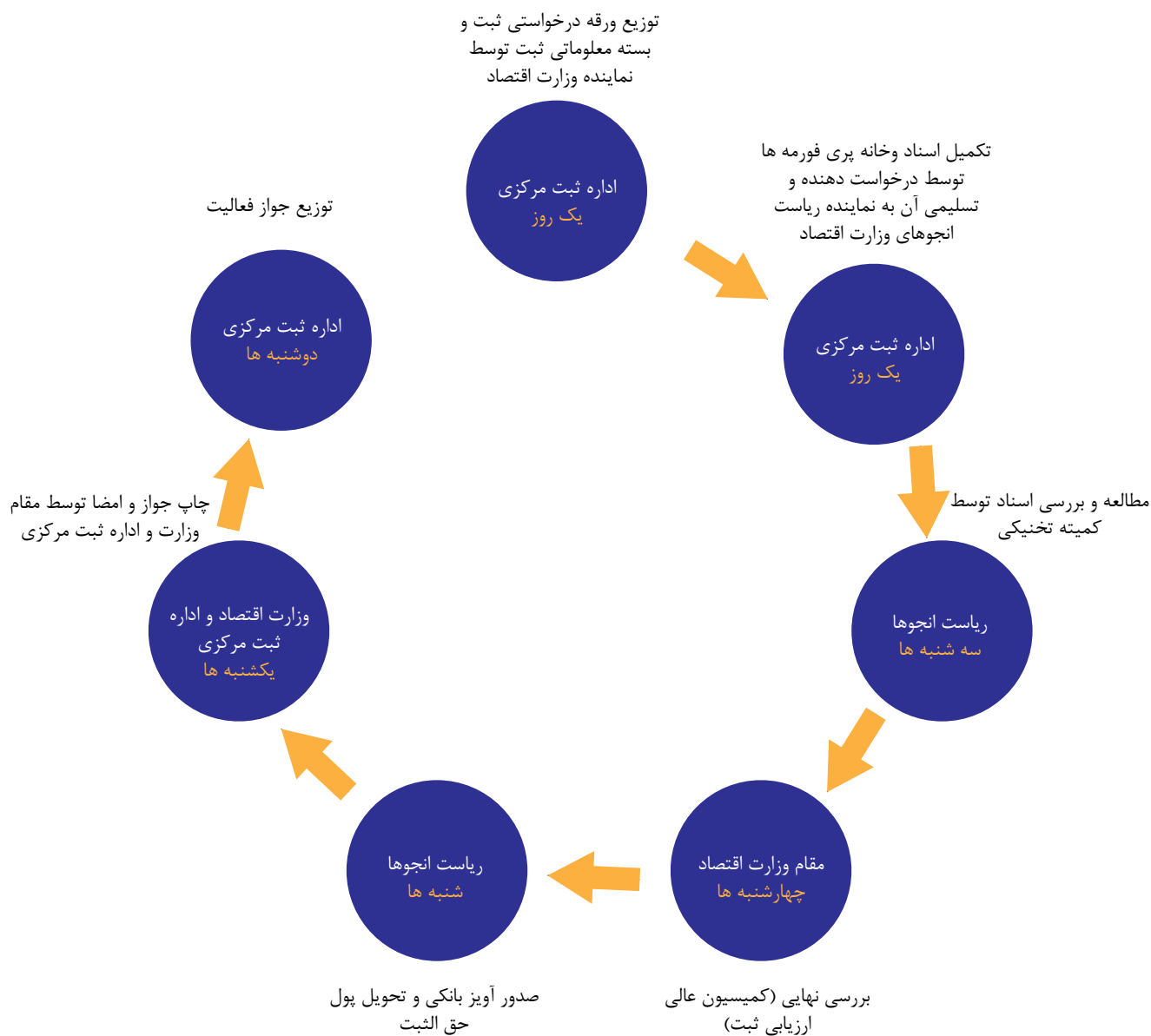
وزارت اقتصاد در روشنایی حکم شماره ۲۹۴۳ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۰ مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان در مورد ایجاد مرکز واحد ثبت و راجستر تمام ادارات دولتی، غرفه مخصوص ثبت و راجستر مؤسسات غیردولتی را در مرکز واحد ثبت ایجاد و بصورت منظم فعال و مصروف خدمت رسانی می باشد.

علاوۀاً وزارت اقتصاد پروسه های ثبت و راجستر مؤسسات را سریع و ساده نموده است که در نتیجه این اصلاحات پروسه ثبت و راجستر مؤسسات از دو ماه به یک هفته و از ۱۲ مرحله به ۷ مرحله کاهش یافته است. بصورت خلص این تغییرات در جدول ذیل بیان شده است.

مراحل فعلی		مراحل در گذشته		
مدت	موضوع	مدت	موضوع	شماره
یک روز	اخذ درخواستی ثبت و توزیع استعلام ها و بسته معلوماتی (فورمه های ثبت و رهنمود اساسنامه)	۱ روز	درخواستی برای ثبت	۱
		۲-۳ روز	ملاحظه درخواستی توسط مقام	۲
		۲ روز	استعلام به وزارت های عدلیه و تجارت	۳
		۱ روز	توزیع اسناد (رهنمود اساسنامه، فورمه های ثبت برای متقاضی)	۴
یک روز	تکمیل و خانه پری اسناد، تسلیمی دوباره آن به نماینده ریاست انجوها و امضای تعهد نامه توسط درخواست دهنده	یک هفته	تکمیل اسناد از طرف درخواست دهنده	۵
		۱ روز	تسلیمی اسناد مکمل از متقاضی	۶
		۱ روز	امضای تعهد نامه توسط رئیس مؤسسه	۷
سه شنبه ها	مطالعه و بررسی اسناد توسط کمیته تخنیکی	۱ روز (در فاصله بیشتر از ده روز)	بررسی اسناد توسط کمیته تخنیکی	۸
هر چهار شنبه	بررسی نهایی (کمیسیون ثبت)	۱ روز (در فاصله بیشتر از یکماه)	بررسی نهایی (کمیسیون عالی ثبت)	۹
شنبه ها	صدور آویز بانکی و تحویلی حق الثبت	۱ روز	صدور آویز بانکی و تحویلی حق الثبت	۱۰
یکشنبه ها	چاپ جواز و امضای مقام وزارت	۲-۳ روز	چاپ جواز و امضای مقام وزارت	۱۱
دو شنبه ها ۱۰ صبح	توزیع جواز	۲-۳ روز	توزیع جواز	۱۲
یک هفته	مجموع میعاد طی مراحل ثبت	یک و نیم الی دو ماه	مجموع میعاد طی مراحل ثبت	

جدول ۱: تغییرات در ساده و سریع شدن پروسه ثبت و راجستر مؤسسات غير دولتي

مراحل ثبت و راجستر مؤسسات غير دولتي

۳.۱.۲. بودجه واحد مؤسسات غير دولتي

جلالت‌مآب محترم رئيس جمهور اسلامي افغانستان در جريان اولين كنفرانس ملي مؤسسات غير دولتي كه در ماه حوت سال ۱۳۹۶ تدوير يافته بود، در مورد ايجاد بودجه واحد مؤسسات غير دولتي هدايت صريح فرمودند تا مؤسسات غير دولتي مانند دولت جمهوري اسلامي افغانستان يك بودجه واحد داشته باشند تا از اين طريق حكومت، مردم و نهادهای تمويل كننده از شفافيت بودجه مؤسسات غير دولتي يقين حاصل نمايند.

وزارت اقتصاد در پرتو هدايت فوق، بر اساس نقشه راه (۱۳۹۸-۱۴۰۰) كه محصول نهايي اولين كنفرانس ملي مؤسسات غير دولتي بود، و با همكاري حكومت، تمويل كننده گان و مؤسسات غير دولتي در سال ۱۳۹۷ بودجه واحد مؤسسات غير دولتي را طرح و تدوين نمود و بالاخره در مطابقت با قانون مؤسسات غير دولتي كه وزارت اقتصاد مرجع نظارت از احكام اين قانون مي باشد و مي تواند بمنظور تطبيق بهتر احكام اين قانون لوايح را وضع نمايد، طرز العمل را جهت ايجاد بودجه واحد مؤسسات غير دولتي بمنظور بهبود شفافيت و حسابداهي مؤسسات غير دولتي در سال ۱۳۹۷ انكشاف داده است.

اهداف ايجاد بودجه واحد مؤسسات

۱. تقويت روند نظارت و ارزيابي از كمك های جامعه جهاني كه از طريق مؤسسات غير دولتي بمصرف مي رسد
۲. افزايش موثريت و مثمرت منابع مالي كه از طريق مؤسسات غير دولتي مديريت مي گردد.

اقدامات جهت ايجاد بودجه واحد مؤسسات:

وزارت اقتصاد براي ايجاد بودجه واحد مؤسسات اقدامات ذيل را در سال ۱۳۹۷ عملي نموده است:

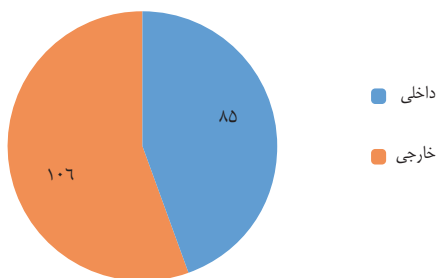
۱. انكشاف يك فارمت مشخص بودجه واحد كه بر اساس آن ارقام و معلومات بودجه مؤسسات غير دولتي جمع آوري گردد.
۲. انكشاف يك سيستم آنلاين كه مؤسسات غير دولتي در آن ارقام و معلومات بودجوي خويش را ميتوانند درج سيستم نموده و اسناد حمايوي بودجوي خويش را نيز به وزارت اقتصاد ارائه ميدارند و از طرف ديگر سيستم آنلاين متذكره توانايي توحيد، تحليل و توليد گزارشات در مورد بودجه مؤسسات غير دولتي را دارد.

۴.۱.۲. تفتيش مالي مصارف مؤسسات

مؤسسات غير دولتي مطابق به ماده ۲۷ قانون مؤسسات غير دولتي مكلف اند تا به استفاده از نورم های بين المللي امور مالي سالانه خويش را بررسي مالي و حسابي نموده و نقل گزارش آنرا به وزارت اقتصاد ارسال نمايند.

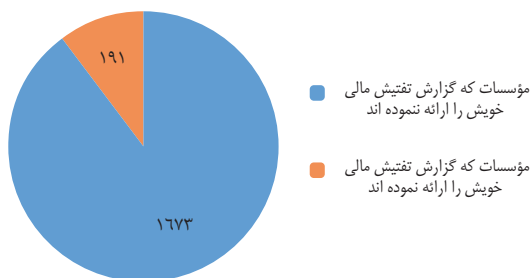
از مجموع ۱۸۶۴ مؤسسه فعال و قابل گزارش در سال مالي ۱۳۹۶ تنها (۱۹۱) مؤسسه غير دولتي داخلي و خارجي از جمله به تعداد (۸۵) مؤسسه داخلي و تعداد (۱۰۶) مؤسسه خارجي نقل گزارش بررسي مالي سال ۱۳۹۶ خويش را به وزارت اقتصاد ارسال و متباقي ۱۶۷۳ مؤسسات گزارش تفتيش مالي خويش را ارائه ننموده اند.

وضعیت گزارشدهی تفتیش مالی مؤسسات، ۱۳۹۶

شکل ۲: وضعیت گزارشدهی تفتیش مالی مؤسسات به تفکیک مؤسسات داخلی و خارجی سال ۱۳۹۶

وضعیت گزارشدهی تفتیش مالی مؤسسات، ۱۳۹۶

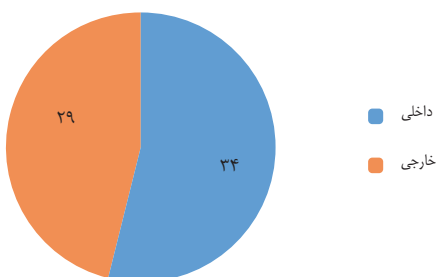

شکل ۱: وضعیت گزارشدهی تفتیش مالی سال ۱۳۹۶

به همین ترتیب از مجموع ۱۶۵۶ مؤسسه فعال و قابل گزارش دهی در سال مالی ۱۳۹۷، تنها ۶۳ مؤسسه غیر دولتی از جمله (۳۴) مؤسسه داخلی و (۲۹) مؤسسه خارجی بررسی مالی سالانه خویش را تا کنون به وزارت اقتصاد ارسال داشته اند که لست آن در ضمیمه گزارش میباشد.

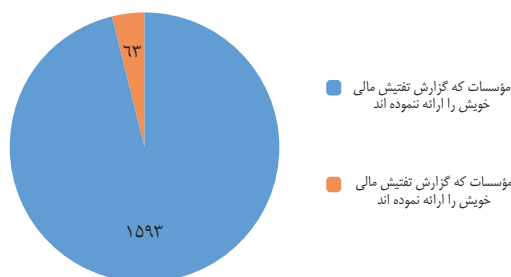
قابل ذکر است که ارسال گزارشات تفتیش مالی مؤسسات از بابت سال مالی ۱۳۹۷ به وزارت اقتصاد هنوز هم ادامه دارد، چون تفتیش مالی معمولاً بعد از ختم سال مالی صورت می گیرد.

وضعیت گزارشدهی تفتیش مالی مؤسسات، ۱۳۹۷

شکل ۴: وضعیت گزارشدهی تفتیش مالی مؤسسات به تفکیک مؤسسات داخلی و خارجی سال ۱۳۹۷

وضعیت گزارشدهی تفتیش مالی مؤسسات، ۱۳۹۷

شکل ۳: وضعیت گزارشدهی تفتیش مالی مؤسسات سال ۱۳۹۷

یکی از مشکلات عمده ای که سبب شده مؤسسات غیردولتی تفتیش مالی خود را بصورت منظم و مکمل انجام ندهند، عدم هزینه نمودن مصارف تفتیش مالی در بودجه پروژه ها و برنامه ها بوده است که در این راستا وزارت اقتصاد با ادارات سکتوری و تمویل کننده ها هماهنگی های لازم را انجام داده تا برای سال های بعدی این معضله رفع گردد.

از جانب دیگر وزارت اقتصاد، برای آنعده از مؤسسات که قادر به دریافت بودجه نگردیده و بررسی مالی انجام نمیدهند، احکام خاص را در طرح تعدیل قانون مؤسسات پیش بینی نموده است.

در کنار این وزارت اقتصاد دو نفر متخصص بخش تحلیل مالی یا (Financial Analyst) و سه نفر متخصص شفافیت و حساب دهی یا (Transparency and Accountability Expert) را استخدام نموده اند که از طریق آنها سیستم های جمع

آوری، تحلیل و ارزیابی گزارشات بررسی مالی مؤسسات داخلی و خارجی در حال طرح و انکشاف بوده که با تطبیق آنها در سال ۱۳۹۸، در وضعیت گزارش دهی تفتیش مالی مؤسسات تغییرات مثبت و عمده را شاهد خواهیم بود.

۵.۱.۲. تطبیق شاخص شماره (۲۴) فیصله کنفرانس بروکسل (SMAF)

کنفرانس بروکسل در سال ۲۰۱۶ به اشتراک بیش از هفتاد کشور و بیست سازمان معتبر بین المللی بمنظور جلب کمک های مالی و تخنیکي به افغانستان برای سالهای (۲۰۱۷ الی ۲۰۲۰) در شهر بروکسل دایر گردیده بود.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان درمقابل کمک های تعهد شده به تعداد ۲۴ شاخص را که دربرگیرنده اصلاحات و حل مشکلات موجوده در ساحات مختلف میباشد به جامعه جهانی وعده سپرده بود، که یکی از موارد آن مشکلات مالیاتی مؤسسات غیردولتی میباشد.

بتأسی از فیصله کنفرانس متذکره و هدایت مقامات ذیصلاح کشور، کمیته مشترک متشکل از نماینده گان باصلاحیت وزارت مالیه، اقتصاد و مؤسسات هماهنگ کننده تشکیل و کار را آغاز و طی ۱۳ جلسه در سطح تخنیکي و رهبری درمورد باقیداری مؤسسات بابت عدم پرداخت مالیات و جرایم مالیاتی نسبت عدم ارایه اظهار نامه های مالیاتی سال های (۱۳۸۸ الی ۱۳۹۵) همچنان گزارشدهی مؤسسات به نهاد های ذیربط بحث های همه جانبه صورت گرفته است.

تعداد (۷۸) مؤسسه داخلی و خارجی که جمعاً مبلغ ۳۸۱,۳۶۴,۵۱۵ افغانی بدلیل عدم ارایه اظهار نامه مالیاتی، عدم آگاهی و اطلاعات از پرداخت های مالیات موضوعی، مشکلات تبدیل و تغییر تقویم هجری شمسی با میلادی و تاخیر ارسال پول از طرف تمویل کننده گان تحت جریمه مالیاتی طی سالهای (۱۳۸۸ الی ۱۳۹۵) قرار گرفته بودند.

به اساس نتایج کاری کمیته تخنیکي و فیصله کمیته رهبری ذریعه پیشنهاد مشترک با وزارت محترم مالیه در سرطان سال گذشته به مقام عالی دو مورد (عفو باقیات اصل مالیه و جرایم، تحصیل اصل مالیه و عفو جرایم مالیاتی) پیشنهاد داشته است؛ تا یکی از سفارشات را منظور فرمایند.

۶.۱.۲. پیشرفت از تطبیق شاخص شماره ۲۴ کنفرانس جینوا (GMAF)

در چارچوب حسابدهی متقابل جینوا (۲۰۱۹-۲۰۲۰ GMAF) که شامل تعهدات مشترک میان ارگانهای دولت جمهوری اسلامی افغانستان و شرکای انکشافی بین المللی برای سال های ۲۰۱۹-۲۰۲۰ میباشد از طریق اعلامیه مشترک ۲۷-۲۸ نوامبر ۲۰۱۸ پیرامون صلح و خودکفائی افغانستان مورد تأیید قرار گرفته و متعاقباً چارچوب متذکره طی مصوبه شماره ۱۷ مورخ ۲۷ قوس ۱۳۹۷ کابینه جمهوری اسلامی افغانستان تصویب گردیده و در شاخص شماره ۲۴ این تعهدات بدلیل فراهم آوری سهولت بیشتر و توسعه فعالیت های مؤسسات، تقویت هماهنگی میان مؤسسات و ادارات سکتوری و تمویل کنندگان، از بین بردن بعضی ابهامات در قانون قبلی مؤسسات غیر دولتی چنین هدایت تذکر بعمل آمده است.

تعهد شماره اول: قانون مؤسسات غیردولتی الی ختم سال ۲۰۱۹ توسط کابینه تصویب گردد.

تعهد شماره دوم: گروپ کاری مشترک دولت و مؤسسات غیر دولتی مسائل گزارش دهی مؤسسات (تفتیش و مالی) را الی وسط سال ۲۰۱۹ حل کرده و فورمه های گزارشدهی را با اهداف و شاخص های برنامه های ملی دارای اولویت و چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان و اهداف انکشاف پایدار افغانستان بعداز منظوری هماهنگ نمایند.

بتأسی از شاخص متذکره کمیته های تخنیکي و رهبری تشکیل و قانون مؤسسات غیردولتی را تعدیل و به وزارت عدلیه غرض طی مراحل پروسه تقنینی ارسال گردیده است، همچنان دیتابیس آنلاین گزارش دهی مؤسسات بادر نظر داشت اهداف و شاخص های برنامه های ملی ایجاد گردیده و عملاً مورد استفاده قرار گرفته است.

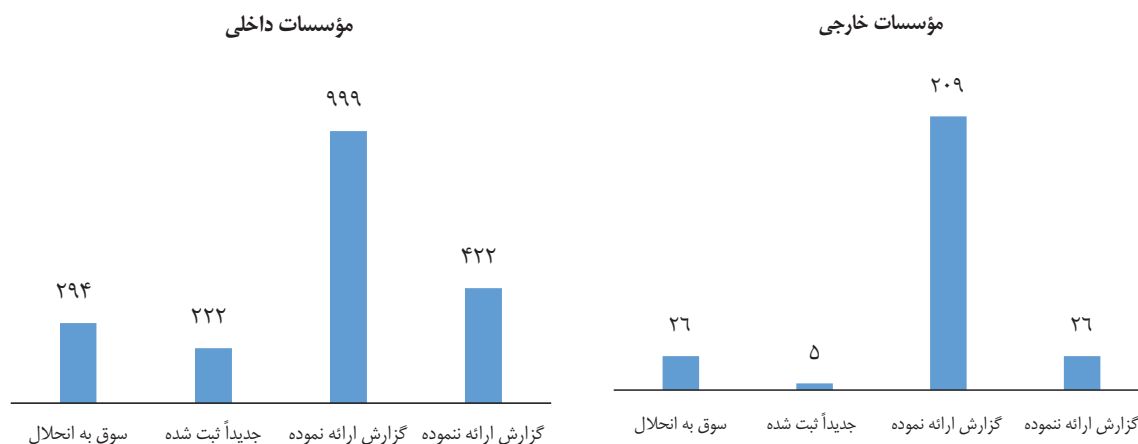
۲.۲. فعاليت هاي مؤسسات

۱.۲.۲. وضعيت فعلي مؤسسات

در سال ۱۳۹۷ مجموعاً به تعداد ۲۱۸۳ مؤسسه نزد وزارت اقتصاد ثبت بود. از اين جمله به تعداد ۳۲۰ مؤسسه به نسبت اين که در دوسال متواتر گزارش فعاليت و حداقل گزارش عدم فعاليت خويش را مطابق به ماده ۳۱ قانون مؤسسات ارائه ننموده اند، به انحلال سوق داده شده اند که ليست اين مؤسسات در ضميمه شماره ۲ اين گزارش جهت معلومات وجود داشته و ضمناً در ويب سايت وزارت اقتصاد به نشر رسیده است. بناً در سال ۱۳۹۷ مجموعاً به تعداد ۱۸۶۳ مؤسسه به عنوان مؤسسات فعال تلقی میگردند.

از جمله ۱۸۶۳ مؤسسه تنها ۱۶۵۶ آن تابع گزارش دهی بوده، به دليل اينکه تعداد ۲۰۷ مؤسسه در شش ماه اخير ۱۳۹۷ ثبت و راجستر شده اند و مطابق به قانون مؤسسات تا زمانی که شش ماه از ثبت و راجستر آنها سپری نشود، مکلف به گزارش دهی نمی باشد.

از مجموع ۱۶۵۶ مؤسسه که تابع گزارش دهی بوده، تنها ۱۲۰۸ مؤسسه (۷۳ فیصد)، گزارش فعاليت هاي خود را به وزارت اقتصاد ارائه نموده اند که ۹۹۹ مؤسسه آن داخلی (۸۳ فیصد) و ۲۰۹ مؤسسه آن خارجی (۱۷ فیصد) اند.

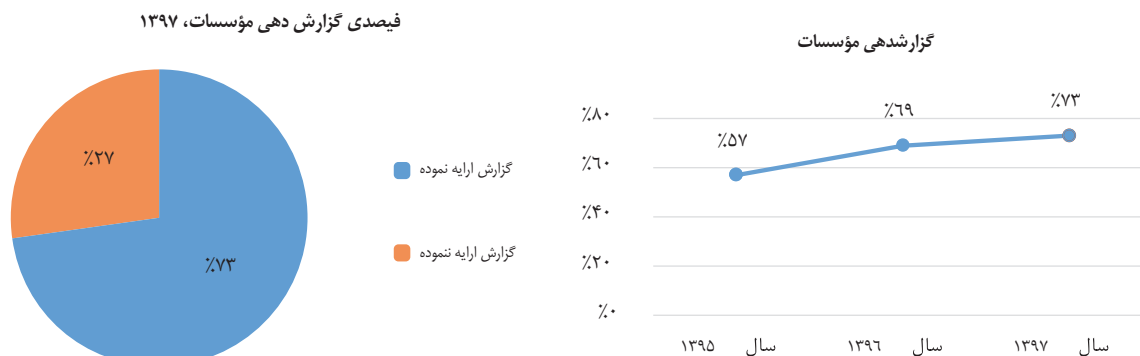

شکل ۶: وضعيت گزارش دهی مؤسسات داخلی سال ۱۳۹۷

شکل ۵: وضعيت گزارش دهی مؤسسات خارجی سال ۱۳۹۷

مؤسسات که گزارش فعاليت و حداقل گزارش عدم فعاليت خود را مطابق به قانون ارائه ننموده اند به تعداد ۴۴۸ مؤسسه می رسد. لست اين مؤسسات در ضميمه شماره ۶ اين گزارش جهت معلومات وجود داشته و ضمناً در ويب سايت وزارت اقتصاد به نشر رسیده است.

مقایسه گزارشدهی مؤسسات در سه سال اخیر نشان میدهد، که فیصدی گزارش دهی سال ۱۳۹۷ نسبت به سال های گذشته بهتر گردیده است.

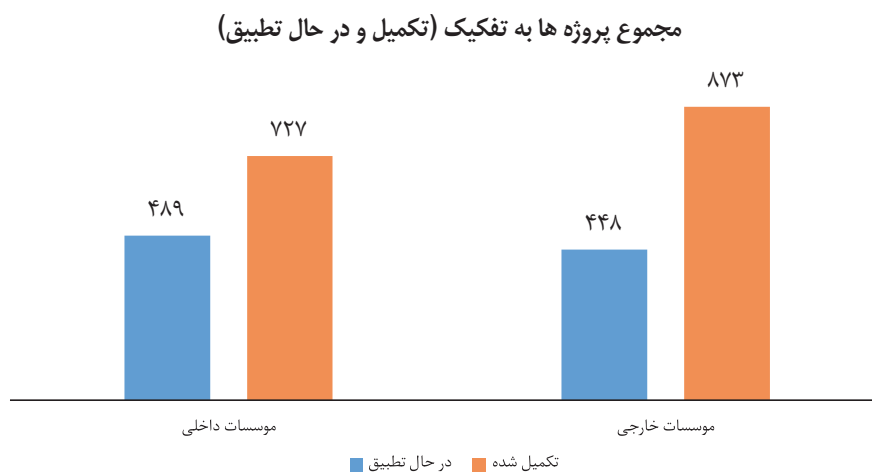

شکل ۸: وضعیت گزارش دهی مؤسسات در سال ۱۳۹۷

شکل ۷: مقایسه وضعیت گزارش دهی مؤسسات در سه سال اخیر

۲.۲.۲. پروژه های تطبیق شده توسط مؤسسات

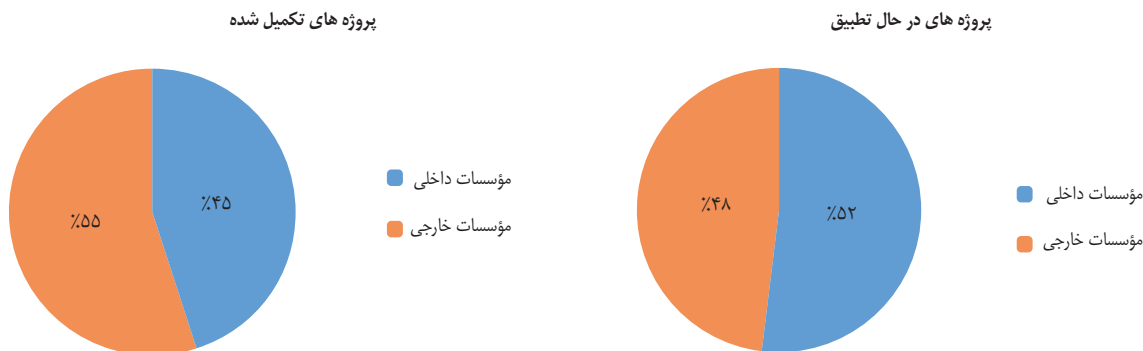
پروژه های عام المنفعه که توسط مؤسسات غير دولتي در جریان سال ۱۳۹۷ در مرکز و ولایات کشور تطبیق گردیده مجموعاً به تعداد ۲۵۳۷ پروژه می رسد که تعداد ۱۳۲۱ پروژه آن توسط مؤسسات خارجی (۴۴۸ پروژه در حال تطبیق و ۸۷۳ پروژه تکمیل شده) ؛ و متباقی ۱۲۱۶ پروژه توسط مؤسسات داخلی (۴۸۹ پروژه در حال تطبیق و ۷۲۷ پروژه تکمیل شده) تطبیق گردیده است.

شکل ۹: حالت پروژه های مؤسسات در سال ۱۳۹۷

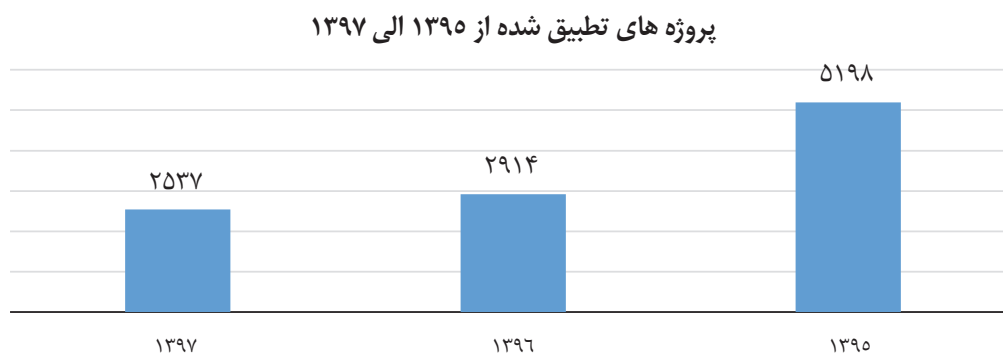
آنطوریکه در شکل شماره (۱۰) زیر مشاهده میگردد؛ ۵۲ فیصد از مجموع پروژه های در حال تطبیق توسط مؤسسات داخلی و ۴۸ فیصد آنها بواسطه مؤسسات خارجی تطبیق میشوند. این در حالیست که شکل شماره (۱۱) بیانگر آن است که از مجموع پروژ های تکمیل شده ۴۵ فیصد آن توسط مؤسسات داخلی و ۵۵ فیصد آن توسط مؤسسات خارجی تطبیق شده است.

قابل ذکر است که معیاد این پروژه ها اکثراً از یکسال زیادتر بوده، بنأ یکتعداد آنها تکمیل و تعداد دیگر آنها به سال های بعدی انتقال نموده است.

شکل ۱۰: فیصدی پروژه های در حال تطبیق در سال ۱۳۹۷

شکل ۱۱: فیصدی پروژه های تکمیل شده در سال ۱۳۹۷

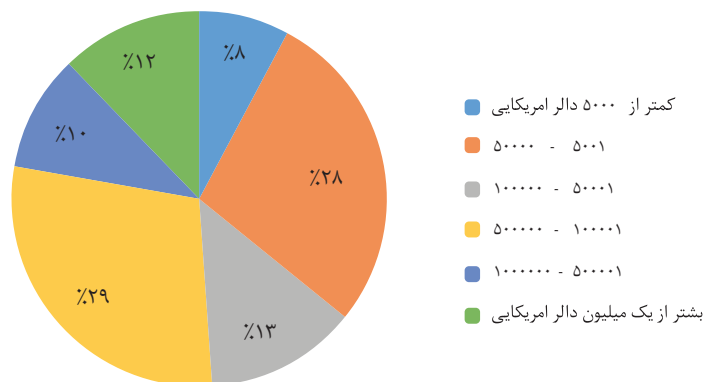

شکل ۱۲: تعداد پروژه های تطبیق شده از سال ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۷

شکل فوق نشان دهنده این است که تعداد پروژه ها نسبت به سال ۱۳۹۵ در سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ کاهش نموده است و این در حالیست که مجموع پول مصرف شده زیاد تغییر نکرده و نشان دهنده این است که پروژه ها نسبت به سال های گذشته از نگاه اهداف کاری بزرگتر شده و در برخی موارد از پروژه به برنامه تغییر نموده اند.

در حدود ۲۸ فیصد پروژه ها در سال ۱۳۹۷، دارای بودجه بین (۵۰،۰۰۰-۵،۰۰۰) دالر امریکایی اند، در حالیکه تنها ۱۲ فیصد پروژه های تطبیق شده توسط مؤسسات دارای بودجه بالاتر از یک میلیون دالر امریکایی است که در مقایسه با سال ۱۳۹۶ افزایش ۵ درصدی را در قسمت پروژه های که دارای بودجه بیشتر از یک میلیون دالر امریکایی میباشد؛ نشان میدهد.

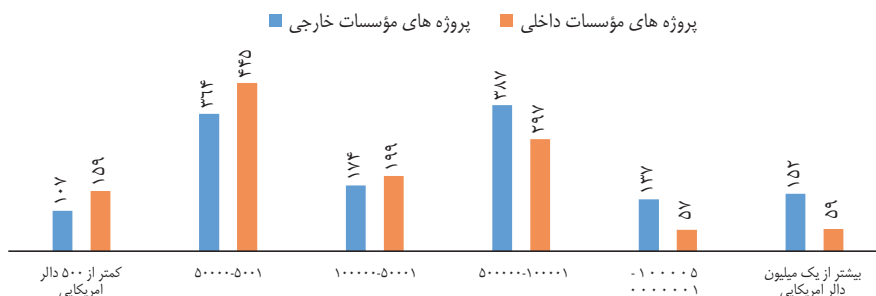
فیصدي پروژه ها براساس کتگوري بودجه

شکل ۱۳: فیصدي پروژه ها براساس کتگوري بودجه

از نظر تقسيمات پروژه ها براساس کتگوري مصارف بين مؤسسات داخلي و خارجي، قراریکه در شکل زیر دیده می شود، مؤسسات داخلي در تطبيق پروژه های کوچک یعنی کمتر از ۵۰۰,۰۰۰ دالر امريکايي، بیشتر دخيل اند در حالی که پروژه های بزرگ یعنی بالاتر از ۵۰۰ هزار و یک ميليون دالر امريکايي بیشتر توسط مؤسسات خارجي تطبيق شده اند.

تعداد پروژه های مؤسسات بر اساس کتگوري مصارف (به دالر امريکايي)

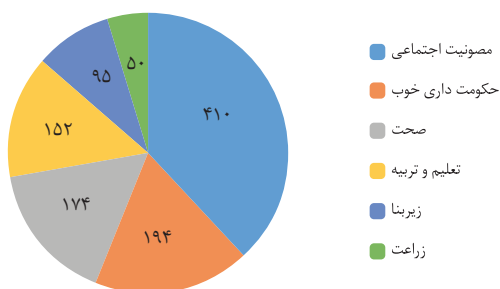

شکل ۱۴: تعداد پروژه های مؤسسات براساس کتگوري مصارف

از نظر تقسيم بندی پروژه های بزرگ و کوچک بين سكتور ها، تفاوت قابل ملاحظه بمشاهده ميرسد. قراریکه در اشکال زیر دیده می شود سكتور صحت و مصونيت اجتماعي در تطبيق پروژه های بالاتر از یک ميليون دالر در صف اول و دوم قرار دارند و اين درحاليست که سكتور حکومت داري خوب تنها ۷ پروژه با مصرف بیشتر از یک ميليون دالر امريکايي را دارا میباشد. چنانچه شکل تعداد پروژه های که مصرف کمتر از ۵۰۰ دالر امريکايي نشان میدهد که سكتور مصونيت اجتماعي با بیشترین تعداد پروژه در رأس تمام سكتور ها و سكتور زراعت و انکشاف دهات در رديف آخر سكتور ها قرار دارد.

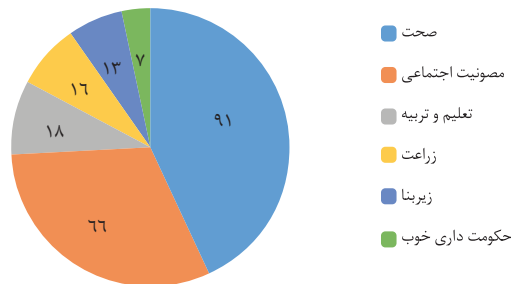

تعداد پروژه های کمتر از ۵۰۰۰ دلار به تفکیک سکتور (۱۰۷۵ پروژه)

شکل ۱۶: تعداد پروژه های کمتر از ۵۰۰۰ دلار امریکایی به تفکیک سکتور در سال ۱۳۹۷

تعداد پروژه های بیشتر از یک میلیون دلار به تفکیک سکتور (۲۱۱ پروژه)

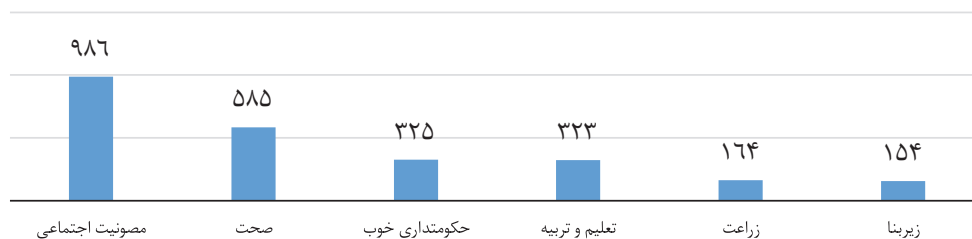

شکل ۱۵: تعداد پروژه های بیشتر از یک میلیون دلار امریکایی به تفکیک سکتور سال ۱۳۹۷

۱.۲.۲.۲. توزیع و تعداد پروژه های براساس سکتور ها

از نظر تعداد پروژه های تطبیق شده با تفکیک سکتور ها در سال ۱۳۹۷، سکتور مصنویت اجتماعی با سهم ۳۹ فیصد از مجموع پروژه های تطبیق شده در ردیف اول و سکتور زراعت و انکشاف دهات و زیربنا با سهم ۶ فیصد از مجموع پروژه های تطبیق شده در ردیف آخر قرار دارند.

تعداد پروژه ها به تفکیک سکتور ها

شکل ۱۷: رده بندی سکتوری نظر به تعداد پروژه های تطبیق شده در سال ۱۳۹۷

دیده می شود که در سکتور مصنویت اجتماعی سهم مؤسسات داخلی و خارجی در تطبیق پروژه ها تقریباً مساوی بوده، در حالی که در سکتور تعلیم و تربیه، زراعت و زیربنا نقش مؤسسات خارجی برجسته تر اند و در سکتور صحت و حکومتداری خوب، مؤسسات داخلی در تطبیق پروژه ها سهم بیشتر داشته اند.

با در نظر داشت اینکه حکومت داری خوب یکی از اولویت های اساسی کشور محسوب میشود. در این راستا نه تنها حکومت سعی و تلاش می ورزد بلکه مؤسسات غیر دولتی داخلی نیز منحصیث جامعه مدنی و یک پل ارتباطی بین مردم و حکومت و با درک وسیع از شرایط کنونی کشور و قرار گرفتن آنها در بین قشر آسیب پذیر؛ در کنار حکومت یک قسمت از فعالیت های شانرا در ایجاد حکومت داری خوب اختصاص داده اند.

تعداد پروژه های تطبیق شده توسط مؤسسات با تفکیک سکتور ها، ۱۳۹۷

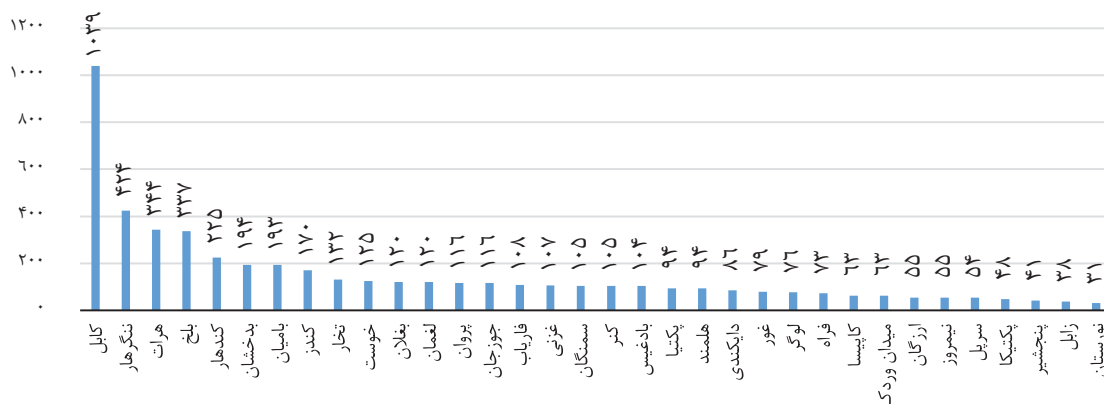

شکل ۱۸: تعداد پروژه های تطبیق شده توسط مؤسسات با تفکیک سکتور ها در سال ۱۳۹۷

۲.۲.۲.۲ توزیع و تعداد پروژه ها در ولایات کشور

یافته های گزارش نشان می دهند که در سال ۱۳۹۷ مجموعاً به تعداد ۱۰۳۹ پروژه با هزینه ۲۶۴,۲۸ میلیون دالر امریکایی در ولایت کابل تطبیق شده است. در حالی که تنها به تعداد ۳۱ پروژه با هزینه ۶ میلیون دالر امریکایی در ولایت نورستان در جریان این سال تطبیق گردیده. به همین شکل از نظر تعداد پروژه های تطبیق شده در سال ۱۳۹۷، ولایات ننگرهار، هرات و بلخ بالترتیب با داشتن ۴۲۴، ۳۴۴ و ۳۳۷ پروژه، در رده های دوم، سوم و چهارم قرار دارند در حالی که ولایات نورستان، زابل و پنجشیر در رده های آخری قرار دارند.

تعداد پروژه های تطبیق شده مؤسسات در ولایات، ۱۳۹۷

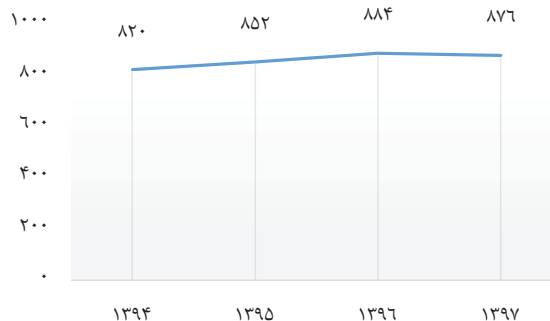
شکل ۱۹: تعداد پروژه های تطبیق شده مؤسسات در ولایت در سال ۱۳۹۷

۳.۲.۲ مصارف مؤسسات در سال ۱۳۹۷

یافته ها نشان میدهند که در سال ۱۳۹۷ مؤسسات توانسته اند بالاتر از ۹۵ فیصد بودجه سالانه خود را بمصرف برسانند. دلیل عمده آن ساده و کوتاه بودن پروسه های مالی و تدارکاتی در مؤسسات می باشد که این امر در سریع بودن خدمات رسانی مؤسسات غیردولتی نسبت به ادارات دولتی مهم تلقی می گردد.

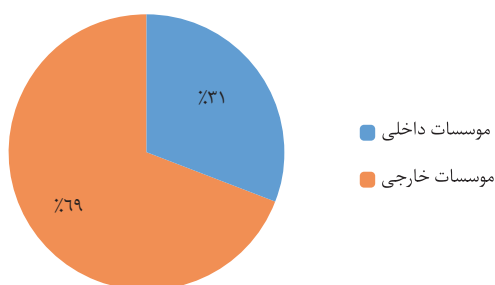
در جريان سال ۱۳۹۷ مبلغ ۸۷۶ ميليون دالر توسط مؤسسات در شش سكتور (صحت، تعليم و تربيه، زراعت و آبياري، مصئونيت اجتماعي، حكومتداري خوب و زيربنا) در سراسر كشور به مصرف رسيده است. از مجموع مصارف مبلغ ۶۰۳ ميليون دالر امريكايي (۶۹ فيصد) توسط مؤسسات خارجي و مبلغ ۲۷۳ ميليون دالر امريكايي (۳۱ فيصد) توسط مؤسسات داخلي بمصرف رسيده است. گزارش نشان ميدهد كه مصارف در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ از ۸۸۴ به ۸۷۵ ميليون دالر امريكايي (يك فيصد) كاهش نموده است.

مصارف مؤسسات غير دولتي، ۱۳۹۷-۱۳۹۴

شكل ۲۰: مقايسه مصارف مؤسسات از ۱۳۹۷-۱۳۹۴

فيصدي مصارف مؤسسات داخلي و خارجي، ۱۳۹۷

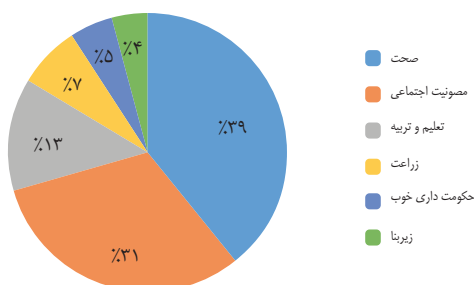

شكل ۲۱: مصارف سال ۱۳۹۷ مؤسسات با تفكيك مؤسسات داخلي و خارجي

۱,۳,۲,۲. مصارف مؤسسات در سكتورها

بيشترين مصارف مؤسسات داخلي و خارجي در جريان سال ۱۳۹۷ در سكتور صحت بوده كه به ادامه آن سكتور مصئونيت اجتماعي در درجه دوم، تعليم و تربيه در درجه سوم، زراعت در درجه چهارم، حكومت داري خوب در درجه پنجم و سكتور زيربنا در رديف اخير قرار دارد.

فيصدي مصارف مؤسسات در سكتورها، ۱۳۹۷

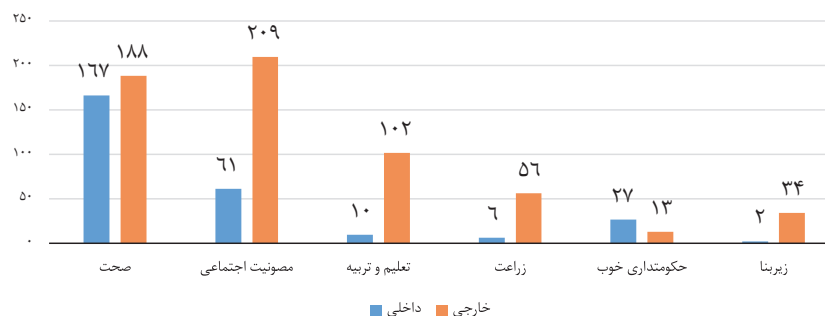

شكل ۲۲: فيصدي مصارف مؤسسات با تفكيك سكتورها در سال ۱۳۹۷

قرار گزارشات مؤسسات؛ سهم مؤسسات خارجي در مصارف صورت گرفته به استثنای سكتور حكومت داري خوب، در تمام سكتورها نسبت به مؤسسات داخلي بيشتر مي باشد. طوريكه در شكل زير ديده ميشود مؤسسات خارجي بيشترين مصرف را در سكتور مصئونيت اجتماعي و به تعقيب آن در سكتور صحت و تعليم و تربيه انجام داده است. در حاليكه سكتور حكومت داري خوب كمترين مصرف را از طريق مؤسسات خارجي دريافت نموده است. به همين ترتيب؛ مؤسسات داخلي

بیشترین مصرف را بالترتیب در سکتور صحت، مصونیت اجتماعی و حکومت داری خوب و کمترین مصارف را در سکتور های زیر بنا، زراعت و تعلیم و تربیه انجام داده است.

مصارف مؤسسات داخلی و خارجی با تفکیک سکتور ها (۱۳۹۷) ارقام به میلیون دالر

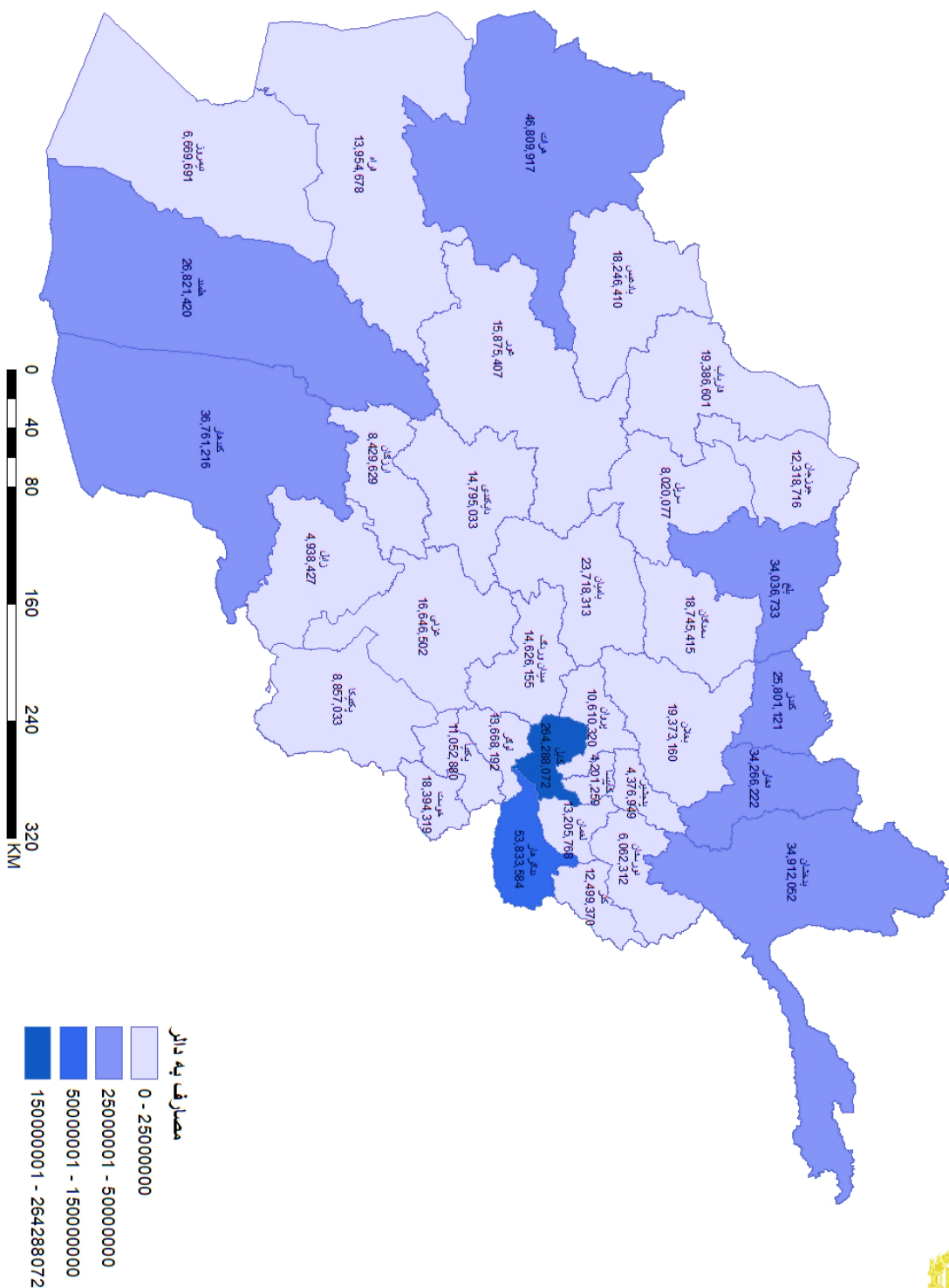

شکل ۲۳: مصارف مؤسسات داخلی و خارجی با تفکیک سکتور ها در سال ۱۳۹۷

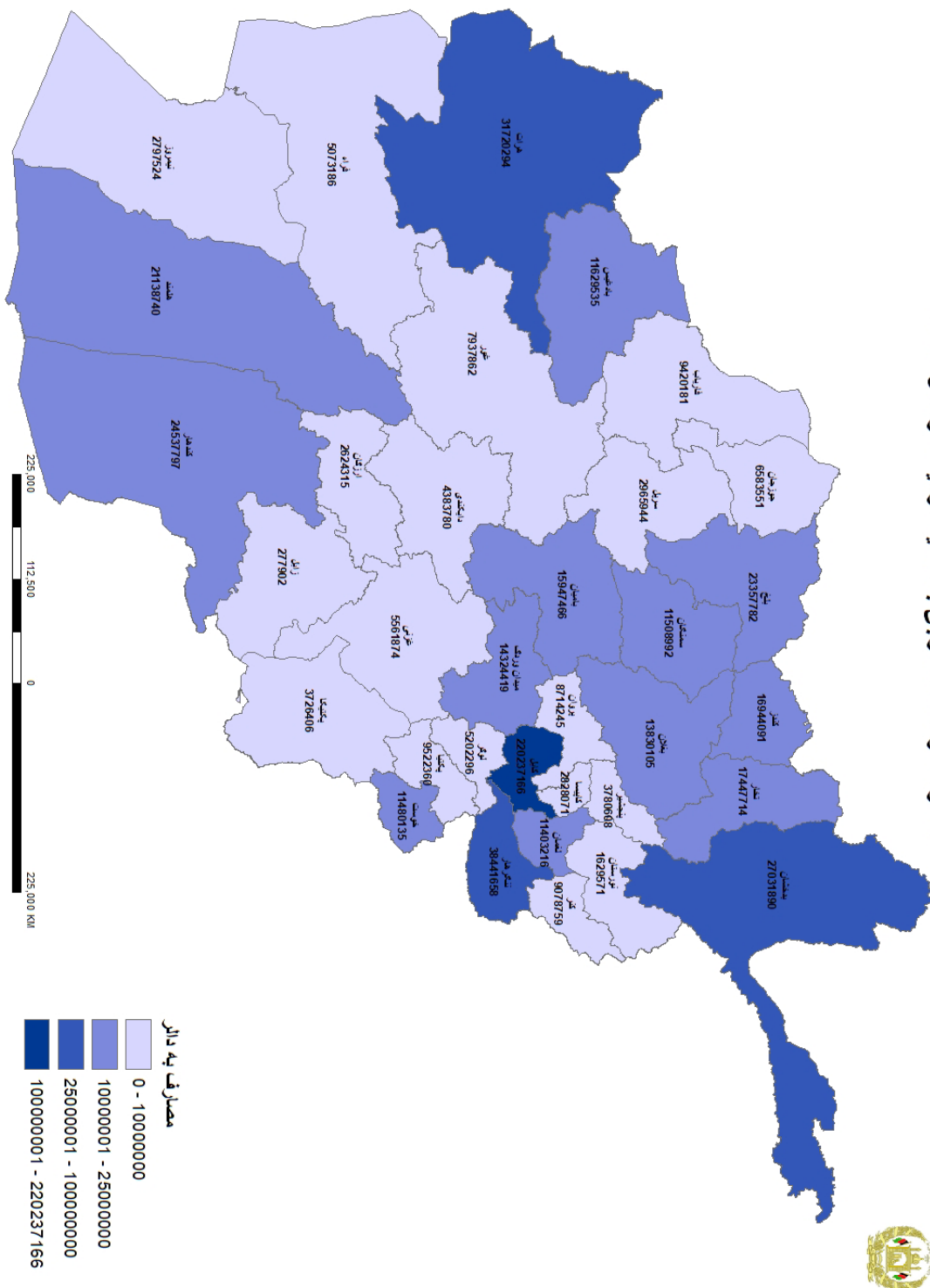
۲.۳.۲.۲. مصارف مؤسسات در ولایات

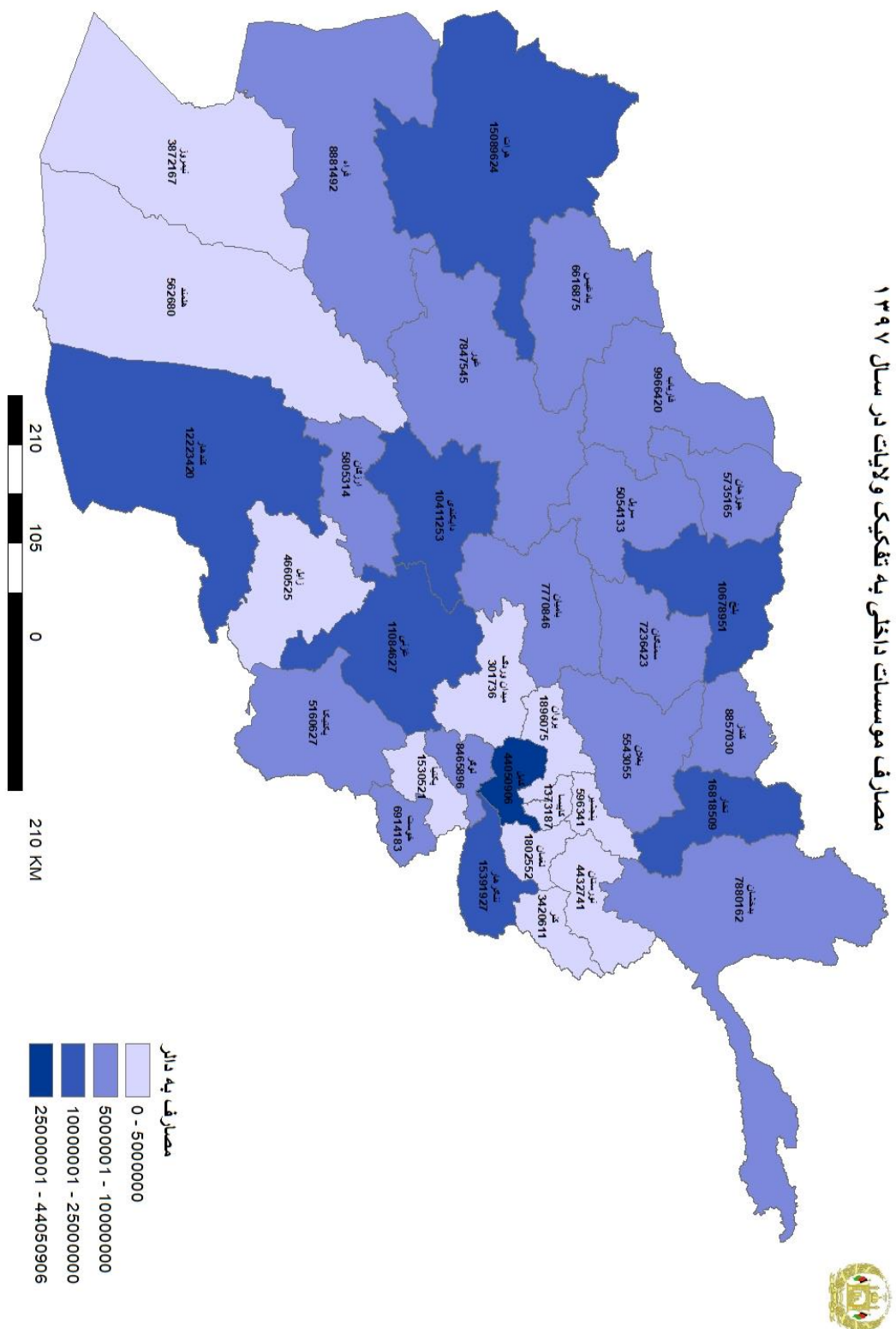
مؤسسات مبلغ ۸۷۶ میلیون دالر امریکایی را در ۳۴ ولایت کشور به مصرف رسانیده اند. طوریکه گزارشات مؤسسات نشان میدهد؛ بیشترین مصرف صورت گرفته توسط مؤسسات بعد از ولایت کابل (۲۶۴,۲ میلیون دالر امریکایی) در ولایات ننگرهار (۵۳,۸ میلیون دالر امریکایی)، هرات (۴۶,۹ میلیون دالر امریکایی) و کندهار (۳۶,۸ میلیون دالر امریکایی) میباشد. این در حالیست که ولایات کاپیسا با مصرف مجموعی مبلغ ۴,۲ میلیون دالر امریکایی، پنجشیر با مصرف مجموعی مبلغ ۴,۴ میلیون دالر امریکایی و زابل با مصرف مجموعی مبلغ ۴,۹ میلیون دالر امریکایی کمترین مصارف را دریاف نموده اند.

مصارف مجموعي مؤسسات په تفكيك ولايات در سال ۱۳۹۷

مصارف مؤسسات خارجي به تفكيك ولايات در سال ۱۳۹۷

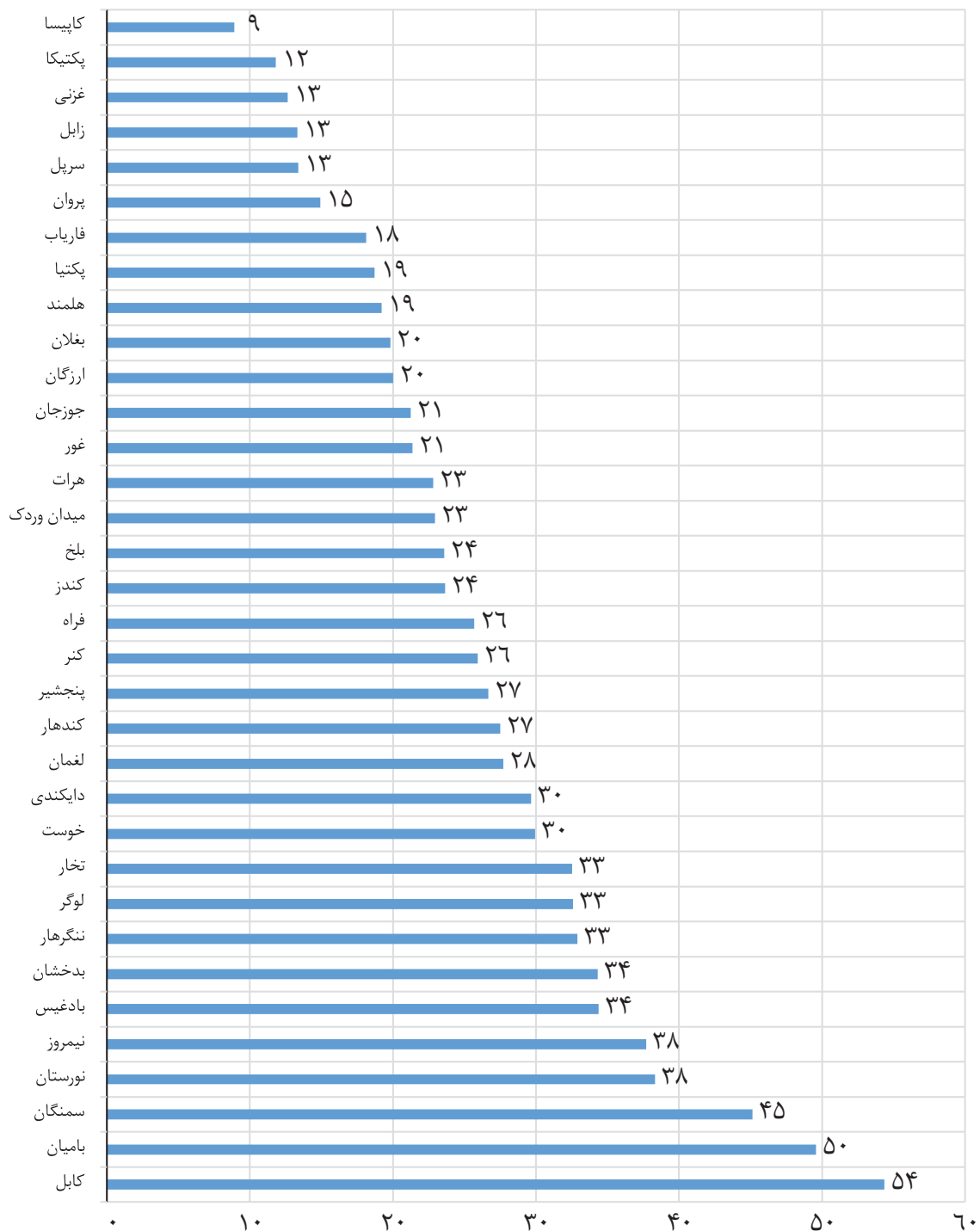
۴.۲.۲. مصرف سرانه مؤسسات

مؤسسات غيردولتي بالغ بر ۸۷۶ ميليون دالر را در ۳۴ ولايت کشور به مصرف رسانيده اند که ۲۱۲٫۲ ميليون دالر آن از طريق بودجه ملي و ۶۶۳٫۴۱ ميليون دالر خارج بودجه ملي مصرف گرديده است. مصارف از طريق بودجه ملي در هماهنگي با ادارات سکتوري و به اساس اولويت ها و ضروريات مبرم جامعه در مرکز و ولايات به مصرف رسيده است. اين در حاليست که مصرف خارج بودجه ملي در عدم هماهنگي و يا هماهنگي ضعيف با ادارات سکتوري توسط مؤسسات جهت تطبيق پروژه ها مصرف گرديده که شکل زير تقسيم مصارف را به اساس تعداد نفوس هر ولايت به بحث و تحليل گرفته است که نشان دهنده بلندترين مصرف سرانه در ولايت کابل سمنگان، نيمروز بالترتيب ۵۰، ۴۵ و ۳۸ دالر امريکايي و کمترين مصرف سرانه در ولايات کاپيسا، پکتيا و غزني بالترتيب به مصرف سرانه ۹، ۱۲ و ۱۳ دالر امريکايي؛ ميباشد. يکي از دلايل عمده که مصارف مؤسسات در ولايت کابل بيشتر مي باشد، اين است که دفاتر مرکزي اکثريت مطلق مؤسسات در شهر کابل بوده، بناً مصارف اداري و حمايوي تخنيکي پروژه هاي ولايتي بشمول معاشات و امتيازات، کرايه و تجهيزات دفاتر مرکزي، مصارف نظارت و ارزيابي پروژه هاي ولايتي توسط دفاتر مرکزي و ساير مصارف متفرقه پروژه ها به حساب دفاتر مرکزي محاسبه گرديده و در نتيجه مصارف مؤسسات در ولايت کابل در رديف اول قرار گرفته است. به همين شکل در يکتعداد ولايات مسئوليت عرضه خدمات را مؤسسات نه بلکه اداره سکتوري مربوطه بعهد داده، مثلاً در ولايات پروان، کاپيسا و پنجشير تطبيق مجموعه خدمات صحي اساسي مستقيماً توسط وزارت صحت عامه تطبيق مي گردد، در حالي که در ساير ولايات اين خدمات توسط مؤسسات غير دولتي ارائه مي گردد، بناً اين به معنای نيست که در اين ولايات خدمات صحي ارائه نمي گردد.

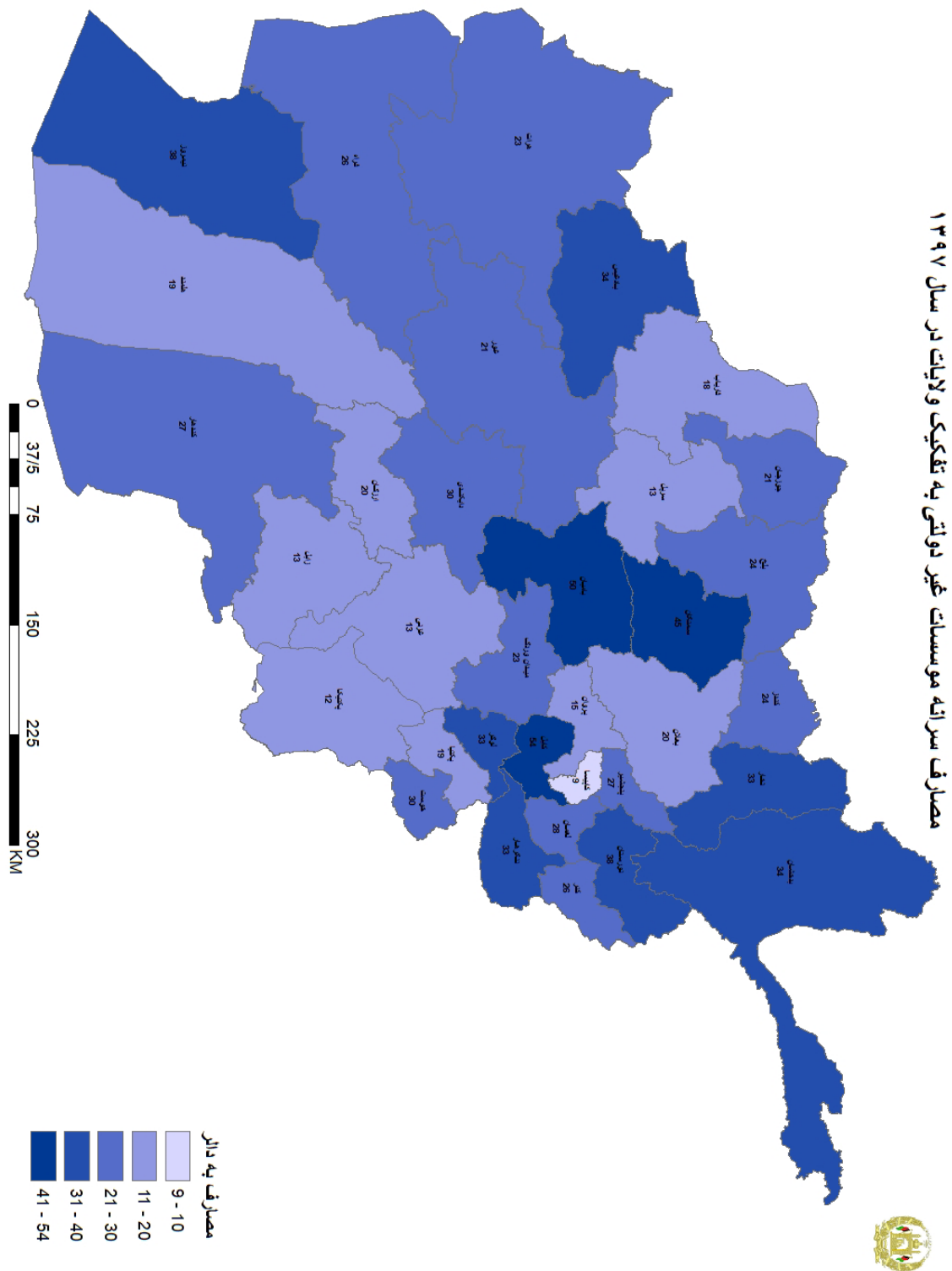
ارقام متذکره را ميتوان از دو بعد به تحليل گرفت؛ اولاً نامتوازن بودن کمک ها در ولايت کشور بناً به عدم هماهنگي تطبيق پروژه هاي مؤسسات با ادارات سکتوري و به اساس تقاضاً تمويل کننده گان. ثانياً نوعيت تطبيق پروژه ها توسط مؤسسات (انکشافی و عاجل). چنانچه پروژه ها انکشافی از قبل نظر به نیازمندی طرح و تطبيق ميگردد، و پروژه هاي عاجل با در نظر داشت ضرورت هاي عاجل جامعه بطور مثال خشک سالي، سيل، زلزله و غيره در ولايات آسيب ديده تطبيق ميگردد. که به نوبه خود بالاي توزيع پروژه ها و مصارف مؤسسات در ولايت تآثر گذار ميباشد.

از موضوعات فوق ميتوان استدلال نمود که برای بلند بردن موثريت مصرف مؤسسات نیاز مبرم به هماهنگي بيشتر و قويتر ميان مؤسسات، تمويل کننده گان و دولت (ادارات سکتوري) احساس ميگردد.

مصارف سارنه به تفكيك ولايات ارقام به دالر امريكايي

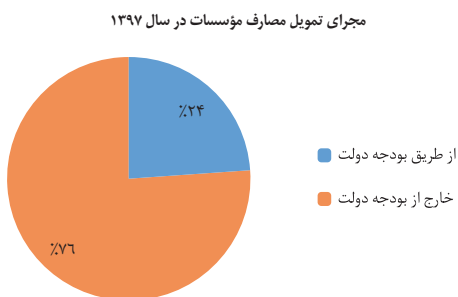
شكل ۲۴: مصارف سارنه مؤسسات به تفكيك ولايات، ۱۳۹۷

نقشه ۴: مصارف سرانه مؤسسات به تفكيك ولايات، ۱۳۹۷

۵.۲.۲. تمويل فعاليت هاي مؤسسات

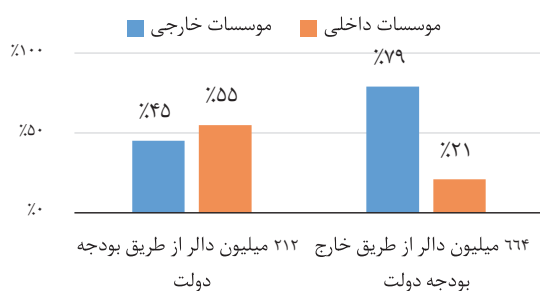
مؤسسات عملاً از دو طريق تمويل ميگردند. اولي از مجرای بودجه ملي (On-Budget) كه هزينه تمويل پروژه هاي انكشافی بشكل بودجه اختياري يا غير اختياري از طريق وزارت ماليه از منابع داخلي يا كمك هاي جامعه جهاني بدسترس ادارات سكثوري قرار داده مي شود و متعاقباً ادارات سكثوري با مؤسسات غيردولتي قرار داد هاي عرضه خدمات را به امضا رسانيده و بدین شكل هزينه تطبيق پروژه ها در اختيار مؤسسات قرار مي گيرد. دومي خارج از مجرای بودجه ملي (Off-Budget) كه تمويل كننده گان بصورت مستقيم هزينه هاي تطبيق پروژه ها را در اختيار مؤسسات قرار مي دهند.

شكل ۲۵: تمويل مصارف مؤسسات با تفكيك مدیریت آن ها از طريق مجرای بودجه ملي و خارج آن در سال ۱۳۹۷

اگرچه مطابق به قانون مؤسسات غير دولتي، مؤسسات مي توانند كه از طرق مختلف بشمول اخذ فيس در مقابل خدمات و يا جمع آوري اعانه از اشخاص و نهاد هاي داخلي و بيروني بودجه مورد نیاز تطبيق فعاليت ها و پروژه هاي خود را تمويل نمايند، اما اين مجاری كه بيشتر به پايداري و تداوم كار مؤسسات ممد واقع مي شود، كم رنگ مي باشد.

مجرای مدیریت بودجه به تفكيك مؤسسات داخلي و خارجي در سال ۱۳۹۷

شكل ۲۶: مجرای مدیریت بودجه مؤسسات غير دولتي در سال ۱۳۹۷

از مجموع مصارف مؤسسات در سال ۱۳۹۷ (۸۷۶ ميليون دالر امريكايي) ۲۴ فيصد (۲۱۲ ميليون دالر امريكايي) آن از طريق بودجه ملي و ۷۶ فيصد (۶۶۴ ميليون دالر امريكايي) خارج از بودجه ملي بمصرف رسيده است. قرار كه ديده مي شود، هزينه هاي كه از طريق بودجه ملي مدیریت مي شود، سهم مؤسسات خارجي و مؤسسات داخلي در دريافت بودجه تفاوت زياد ندارد (۵۵ فيصد مؤسسات داخلي و ۴۵ فيصد مؤسسات خارجي) در حالي كه در تمويل پروژه ها خارج از بودجه ملي، بيشترين رقم به مؤسسات خارجي، اختصاص داده شده است (۲۱ فيصد مؤسسات داخلي و ۷۹ فيصد به مؤسسات خارجي).

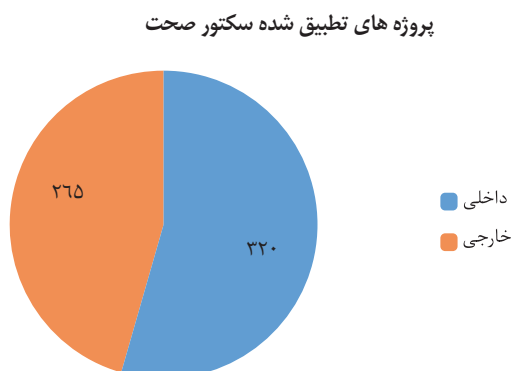
۶.۲.۲. فعاليت هاي سكثوري

۱.۶.۲.۲. صحت

سكثور صحت مختص به يك اداره سكثوري يعني وزارت صحت عامه مي باشد. از جمله برنامه هاي ملي داراي اولويت، سكثور صحت جز برنامه ملي ميشاق شهروندی و برنامه انكشاف منابع بشري بوده و براساس سند اهداف انكشاف پايدار افغانستان (ASDGs) سكثور صحت داراي ۲ هدف، ۱۱ تارگيت و ۲۰ شاخص مي باشد. كه هدف دوم، سوم به اين سكثور متمرکز مي باشد.

اهداف عمده اين سكثور كاهش سوء تغذي كودكان، كاهش مرگ و مير اطفال خصوصاً اطفال زير سن ۵ سال و نوزادان، كاهش مرگ و مير مادران، كنترول امراض ساري در كشور خصوصاً توبركلوز، ملاريا، ايدز، كنترول امراض غيرساري مخصوصاً امراض قلبي و امراض سرطاني، كاهش استفاده از تبako و مواد مخدر در بين جوانان، افزايش مراكز تدای برای استفاده كننده گان مواد مخدر، افزايش تعداد كاركنان صحي و همچنان دسترسي به خدمات صحي معياري، با كيفيت و عادلانه متمرکز مي باشد.

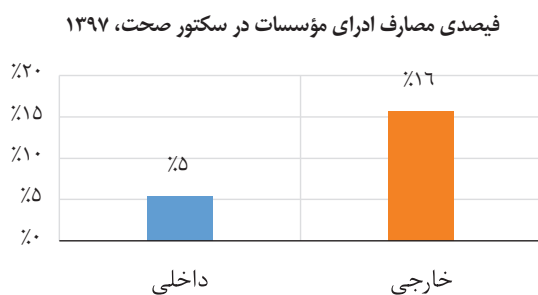
در سال مالی ۱۳۹۷، مجموعاً مبلغ ۲۴۴ میلیون دالر امریکایی در بودجه انکشافی سکتور صحت اختصاص یافته بود که از جمله مبلغ ۱۷۸ میلیون دالر امریکایی که (۷۳) فیصد از کل بودجه انکشافی این سکتور میباشد، بمصرف رسیده است.

شکل ۲۷: پروژه های تطبیق شده توسط مؤسسات در سکتور صحت، ۱۳۹۷

این در حالی است که مؤسسات در سال ۱۳۹۷ مجموعاً مبلغ ۳۵۵ میلیون دالر امریکایی را برای تطبیق ۵۸۵ پروژه بمصرف رسانیده اند که ۴۰ فیصد کل مصارف مؤسسات را تشکیل داده و از نظر رده مصارف در بین سکتور ها، سکتور صحت در راس قرار دارد. از جمله ۳۵۵ میلیون دالر مصرف شده در سکتور صحت، ۴۵.۵ فیصد از طریق بودجه دولت و ۵۴.۵ فیصد خارج از بودجه دولت می باشد، یعنی مؤسسات در این سکتور توانسته اند تا هزینه های اضافی (Additional Funds) را بصورت مستقیم از تمویل کننده گان جذب و به مصرف برسانند.

از جمله کل مصارف، ۱۸۸٫۵ میلیون دالر توسط مؤسسات خارجی و ۱۶۶٫۵ میلیون دالر توسط مؤسسات داخلی بمصرف رسیده است. به همین شکل از مجموع مبلغ مصرف شده مبلغ ۳۱۶٫۴ میلیون دالر امریکایی مصارف پروژه ای که ۸۹ فیصد و مبلغ ۳۸٫۶ میلیون دالر مصارف اداری پروژه های تطبیق شده در سکتور صحت بوده که به ۱۱ فیصد میرسد.

شکل ۲۸: مصارف اداری مؤسسات در سکتور صحت، ۱۳۹۷

شکل شماره (۲۸) نشان دهنده مصارف اداری مؤسسات داخلی و خارجی میباشد. که مجموع مصارف اداری مؤسسات خارجی در این سکتور ۱۶ فیصد و مجموع مصارف اداری مؤسسات داخلی در این سکتور، ۵ فیصد بوده است.

۲.۶.۲.۲. مصونیت اجتماعی

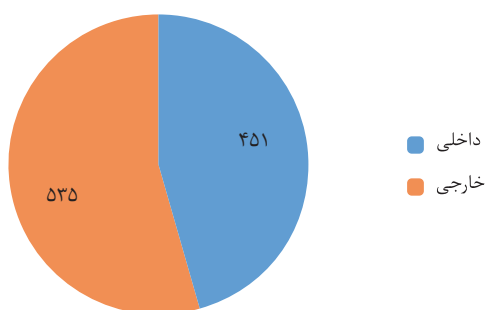
این سکتور شامل هشت اداره سکتوری بشمول وزارت امور مهاجرین و عودت کننده گان، وزارت امور سرحدات و قبایل، ریاست عمومی کوچی ها، وزارت امور زنان، وزارت کار و امور اجتماعی، اداره شهدا و معلولین، وزارت دولت در امور رسیدگی به حوادث، اداره ماین پاک و جمعیت افغانی سره میاشت می باشد. این ادارات سکتوری در راستای اشتغال زایی، کاهش فقر، بهبود وضعیت معیشتی اقوام کوچی، حمایت از حقوق زنان، رسیدگی به آسیب دیدگان حوادث، کمک به عودت کنندگان و بیجا شدگان داخلی و سرانجام رفاه اجتماعی از طریق طرح و تطبیق برنامه ها و پروژه های انکشافی فعالیت می نماید.

سکتور مصونیت اجتماعی با دو برنامه ملی دارای اولویت مندرج سند چهار چوب ملی صلح و انکشاف یعنی برنامه انکشاف منابع بشری و برنامه توانمندسازی اقتصادی زنان مطابقت داشته و براساس سند اهداف انکشاف پایدار افغانستان با اهداف اول، چهارم، پنجم، هشتم، یازدهم، سیزدهم همخوانی دارد.

اهداف عمده سکتور مصئونیت اجتماعی در برگیرنده موارد ذیل میباشد:

- رشد و ترویج کار شایسته برای همه از طریق انکشاف بازار موثر کار؛
- کاهش نرخ فقر از طریق انکشاف مصئونیت اجتماعی؛
- تحقق تساوی جنسیتی و کاهش خشونت علیه زنان.
- افزایش توانمندی اقتصادی زنان از رهگذر تطبیق برنامه ها و برگزاری نمایشگاه ها؛
- رسیدگی به وضعیت مهاجرین و پناهندگان در کشورهای میزبان؛
- رسیدگی به وضعیت بیجا شدگان داخلی،
- ارائه خدمات موثر حقوقی و اجتماعی به پناهندگان، مهاجرین، عودت کنندگان و بیجاشدگان داخلی،
- بهبود شرایط معیشتی و افزایش دسترسی به خدمات اساسی.
- تحکیم و حفظ خطوط اساسی سرحدات کشور همراه با حل اختلافات مرزی.

پروژه های تطبیق شده سکتور مصئونیت اجتماعی

شکل ۲۹: تعداد پروژه های تطبیق شده سکتور مصئونیت اجتماعی، سال ۱۳۹۷

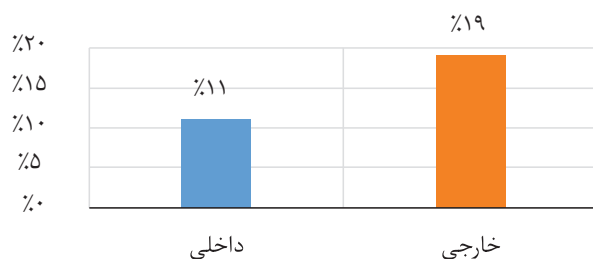
در سال مالی ۱۳۹۷، مجموعاً مبلغ ۱۸,۳ میلیون دالر امریکایی در تطبیق ۲۸ پروژه انکشافی به ادارات سکتوری مصئونیت اجتماعی اختصاص یافته که از جمله ۱۱,۲ میلیون دالر آن بمصرف رسیده است.

این در حالی است که مؤسسات در سال مالی ۱۳۹۷، مجموعاً مبلغ ۲۷۰,۷ میلیون دالر امریکایی را در تطبیق ۹۸۶ پروژه در این سکتور بمصرف رسانیده اند که ۳۱ فیصد کل مصارف مؤسسات را تشکیل می دهد و در نظر رده بندی مصارف، سکتور مصئونیت اجتماعی در رده دوم قرار می گیرد.

از جمله ۲۷۰,۷ میلیون دالر امریکایی مصارف در سکتور مصئونیت اجتماعی، ۷ فیصد از طریق بودجه دولت و ۹۳ فیصد خارج از بودجه دولت می باشد، یعنی مؤسسات توانسته اند مبالغ هنگفت را بصورت مستقیم از تمویل کننده ها به سکتور مصئونیت اجتماعی جذب و در این سکتور به مصرف برسانند، که این خود نشان دهنده ارزش اضافی است که از طریق مؤسسات ایجاد شده است.

از جمله کل مصارف مؤسسات در سکتور مصئونیت اجتماعی، مبلغ ۲۰۹,۵ میلیون دالر امریکایی توسط مؤسسات خارجی و مبلغ ۶۱,۲ میلیون دالر امریکایی توسط مؤسسات داخلی به مصرف رسیده است. مصارف اداری پروژه های تطبیق شده در این سکتور به ۱۷ فیصد میرسد.

فیصدي مصارف ادراي مؤسسات در سكتور مصونيت اجتماعي، ۱۳۹۷

شکل ۳۰: مصارف ادراي مؤسسات در سكتور مصونيت اجتماعي، ۱۳۹۷

شکل شماره (۳۰) نشان دهنده مصارف اداری مؤسسات داخلی و خارجی میباشد. که مجموع مصارف اداری مؤسسات خارجی در این سکتور ۱۹ فیصد و مجموع مصارف اداری مؤسسات داخلی در این سکتور، ۱۱ فیصد بوده است.

۳.۶.۲.۲. تعليم و تربيه

وزارت های معارف، تحصیلات عالی و اطلاعات و فرهنگ، اداره تعلیمات مسلکی و حرفوی، اکادمی علوم، ریاست عمومی تربیت بدنی و ورزش، ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی شامل سکتور تعلیم و تربیه می باشند.

از برنامه های ملی دارای اولویت، ۲ برنامه مشتمل بر انکشاف منابع بشري و برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان متمرکز به سکتور تعلیم و تربیه بوده و اهداف چهارم، هشتم، یازدهم، دوازدهم و شانزدهم اهداف انکشاف پایدار مرتبط به این سکتور می باشد.

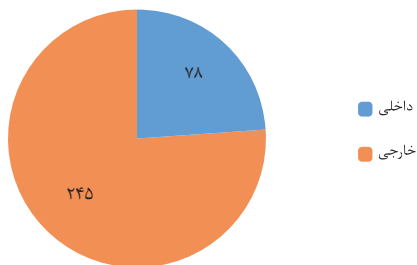
اهداف عمده سکتور تعلیم و تربیه قرار ذیل اند:

- حصول اطمینان از تعلیم و تحصیل با کیفیت، همه شمول و عادلانه و ترویج فرصت های آموزشی و تحصیلی برای همه
- محو نابرابری های جنسیتی در تعلیم و تربیه، با تمرکز بر حصول اطمینان از دسترسی کامل و برابر دختران به تعلیمات اساسی با کیفیت و تکمیل آن
- دسترسی عامه به نشرات رادیویی و تلویزیونی و تقویت و گسترش دامنه نشرات رادیو تلویزیونی به سطح ملی و بین المللی
- ایجاد رسانه های آزاد، کثرت گرا، قانون مند و اطلاعات رسانی گسترده به عموم مردم
- تهیه و تطبیق پالیسی ها جهت توسعه گردشگری پایدار که سبب ایجاد اشتغال و ترویج فرهنگ و تولیدات محلی گردد
- ترویج رشد اقتصادی پایدار، فراگیر، اشتغال کامل و مواد برای همه و هم چنان حفظ و حمایت از میراث های فرهنگی کشور
- انکشاف و عرضه بهتر خدمات در عرصه رشد تربیت بدنی و ورزش در سراسر کشور

در سال ۱۳۹۷ بصورت مجموعی مبلغ ۹۴/۵ میلیون دالر امریکایی برای تمام ادارات سکتوری تعلیم و تربیه هزینه شده، که از جمله ۶۱ فیصد آن بمصرف رسیده است.

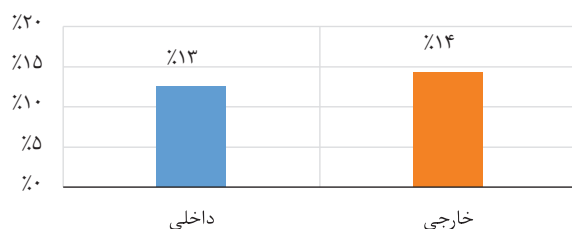
این در حالیکه مؤسسات در سکتور تعلیم و تربیه، به طور مجموعی مبلغ ۱۱۱/۶ میلیون دالر امریکایی در ۳۲۳ پروژه به مصرف رسیده که ۱۴ فیصد کل مصارف مؤسسات را احتوا میکند. و در ردیف سوم از لحاظ مصرف قرار دارد. در این سکتور تمام مصارف از طریق خارج بودجه دولت بصورت مستقیم توسط تمویل کننده ها مدیریت شده است. یعنی مؤسسات توانسته اند که بودجه های اضافی خارج از بودجه دولت را بصورت مستقیم از تمویل کننده ها در سکتور تعلیم و تربیه جذب و مصرف نمایند.

پروژه های تطبيق شده در سكتور تعليم و تربيه

شكل ۳۱: پروژه های تطبيق شده مؤسسات در سكتور تعليم و تربيه، ۱۳۹۷

فيصدي مصارف اداري مؤسسات در سكتور تعليم و تربيه

شكل ۳۲: مصارف مؤسسات غير دولتي در سكتور تعليم و تربيه، ۱۳۹۷

در سكتور تعليم و تربيه، مبلغ ۱۰۱٫۹ ميليون دالر امريكايي توسط مؤسسات خارجي و مبلغ ۹٫۷ ميليون دالر امريكايي توسط مؤسسات داخلي به مصرف رسيده است. به همين شكل در اين سكتور مجموعاً ۸۶ فيصد كه مبلغ ۹۵٫۸ ميليون دالر امريكايي ميگردد، روي مصارف پروژه و متبقي ۱۴ فيصد كه مبلغ ۱۵٫۸ ميليون دالر ميگردد، روي مسایل اداري به مصرف رسيده است. در اين حال از مجموع مصارف مؤسسات داخلي ۱۳ فيصد، مصارف اداري و از مجموع مصارف مؤسسات خارجي، ۱۴ فيصد مصارف اداري داشته اند.

شكل شماره (۳۲) نشان دهنده مصارف اداري مؤسسات داخلي و خارجي ميباشد. كه مجموع مصارف اداري مؤسسات خارجي در اين سكتور ۱۴ فيصد و مجموع مصارف اداري مؤسسات داخلي در اين سكتور، ۱۳ فيصد بوده است.

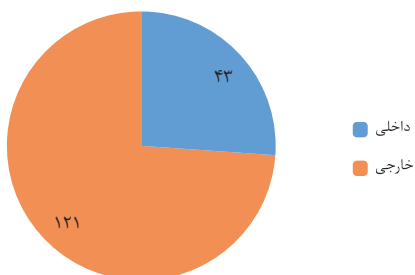
۴٫۶٫۲٫۲. زراعت و انكشاف دهات

سكتور زراعت و انكشاف دهات در برگيرنده ادارات سكتور چون وزارت زراعت و آبياري و وزارت احيا و انكشاف دهات مي باشد.

از جمله برنامه هاي ملي داراي اولويت، ۲ برنامه آن، ميشاق شهروندی و برنامه انكشاف زراعت، متمرکز به سكتور زراعت و انكشاف دهات بوده و اهداف دوم، ششم، نهم، دوازدهم و پانزدهم اهداف انكشاف پايدار مرتبط به اين سكتور مي باشد.

در سال مالي ۱۳۹۷ بصورت مجموعي ۴۱۹ ميليون دالر امريكايي به سكتور زراعت و انكشاف دهات در سند بودجه ملي اختصاص يافته كه از جمله ۳۲۲٫۵ ميليون دالر امريكايي كه ۷۷ فيصد از كل بودجه تخصيص يافته، بمصرف رسيده است.

پروژه های تطبيق شده در سكتور زراعت و انكشاف دهات

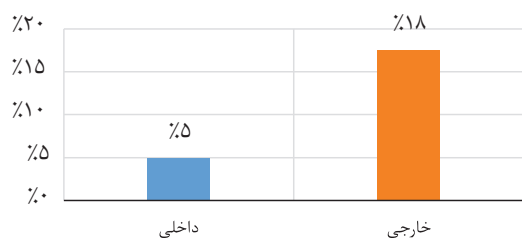

شكل ۳۳: پروژه های تطبيق شده توسط مؤسسات در سكتور زراعت و انكشاف دهات، ۱۳۹۷

اين در حاليست كه مؤسسات در سال ۱۳۹۷ بصورت مجموعي ۶۲٫۴ ميليون دالر امريكايي را در تطبيق ۱۶۴ پروژه به مصرف رسانيده اند كه ۲ فيصد آن از طريق بودجه دولت و ۹۸ فيصد آن خارج از بودجه دولت بمصرف رسيده است، يعني در اين سكتور نيز مؤسسات توانسته اند كه مبالغ اضافي را بصورت مستقيم از تمويل كننده ها جذب و بمصرف برسانند.

از جمله كل مصارف، مبلغ ۵۶٫۲ ميليون دالر امريكايي توسط مؤسسات خارجي و مبلغ ۶٫۲ ميليون دالر امريكايي توسط مؤسسات داخلي به مصرف رسيده است. مصارف اداري مؤسسات در تطبيق اين پروژه ها ۱۶ فيصد كل مصارف مي باشد.

فیصدي مصارف ادراي مؤسسات در سكتور زراعت و انكشاف
دهات، ۱۳۹۷

شكل ۳۴: مصارف مؤسسات در سكتور زراعت و انكشاف دهات، ۱۳۹۷

شكل شماره (۳۴) نشان دهنده مصارف ادراي مؤسسات داخلي و خارجي ميباشد. كه مجموع مصارف ادراي مؤسسات خارجي در اين سكتور ۱۸ فيصد و مجموع مصارف ادراي مؤسسات داخلي در اين سكتور، ۵ فيصد بوده است.

۵,۶,۲,۲ حكومتداري خوب

ادارات سكتوری حكومت داری خوب، حاكميت قانون و حقوق بشر شامل وزارت عدليه، ستره محكمه، لوی سارنوالی، اداره مستقل ارگانهای محلی، وزارت ارشاد، حج و اوقاف، وزارت دولت درامور پارلمانی، ولسی جرگه، مشرانو جرگه، ریاست عمومی اداره امور ریاست جمهوری، دفتر مقام عالی ریاست جمهوری، ریاست دفتر رئیس اجرائیه و دارا لانشأ شورای وزیران، کمیسیون مستقل انتخابات، کمیسیون مستقل حقوق بشر و کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی می باشند.

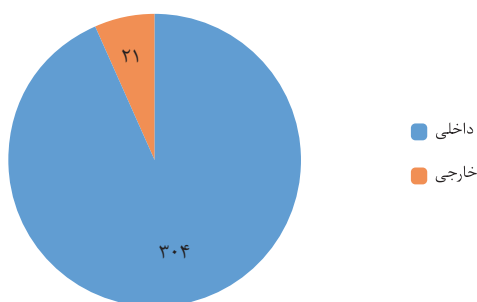
از برنامه های ملی دارای اولویت، سه برنامه آن بشمول میثاق شهروندی، حكومت داری موثر و اصلاح سكتور عدلی در راستای تقویت سكتور حكومتداري، حاكميت قانون و حقوق بشر متمرکز بوده و علاوه هدف شانزدهم اهداف انكشاف پایدار در مورد سكتور مذکور می باشد.

اهداف عمده سكتور حكومت داری خوب، حاكميت قانون و حقوق بشر در برگیرنده موارد ذیل می باشد:

- دسترسی بیشتر و بهتر به خدمات عدلی وقضایی
- مبارزه با انواع فساد بویژه فساد اداری
- عرضه خدمات با کیفیت دولتی
- تطبیق یکسان و بی تبعیض قانون
- بهبود حكومتداري محلی
- حاكميت قانون

در سكتور حكومت داری و حاكميت قانون در سال مالی ۱۳۹۷ به تعداد ۴۹ پروژه با بودجه مجموعی ۱۳۴,۷ میلیون دالر امریکایی بودجه اختصاص یافته كه ادارات سكتوری توانستند تا ۷۶,۵ میلیون دالر آنرا (۵۷ فيصد) را بمصرف برسانند.

پروژه های تطبيق شده سكتور حكومت داري خوب

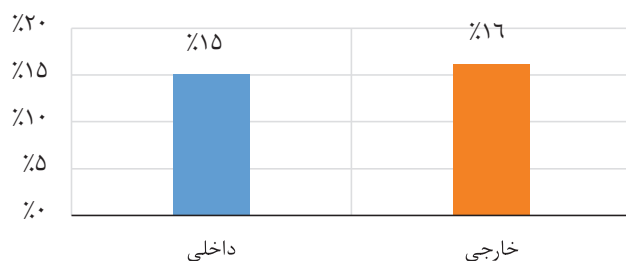
شكل ۳۵: پروژه های تطبيق شده مؤسسات در سكتور حكومت داري خوب، ۱۳۹۷

اين در حاليست كه مؤسسات بصورت مجموعي در حدود ۳۹٫۹ ميليون دالر امريكايي را در سكتور حكومت داري خوب و حاكميت قانون در سال ۱۳۹۷ بمصرف رسانيده اند، كه تمامي مصارف مؤسسات در اين سكتور از طريق خارج بودجه دولت، مديريت شده است، يعني مؤسسات توانسته اند حدود ۳۹٫۹ ميليون دالر را بصورت مستقيم از تمويل كننده گان مختلف در سكتور حكومت داري و حاكميت قانون جذب و بمصرف برسانند كه يك ارزش بيشتر به اين سكتور قلمداد مي گردد.

مصارف مؤسسات در سكتور حكومت داري در رديف پنجم قرار دارد كه ۵ فيصد كل مصارف مؤسسات را تشكيل ميدهد كه

از جمله مبلغ ۱۳ ميليون دالر را مؤسسات خارجي و مبلغ ۲۶٫۹ ميليون دالر آن را مؤسسات داخلي به مصرف رسانيده اند. براساس گزارشات، مصارف اداري مؤسسات در سكتور حكومت داري خوب، حاكميت قانون و حقوق بشر به ۱۵ فيصد ميرسد و متبقي مصارف پروژه اي بوده است.

فيصدي مصارف اداري مؤسسات در سكتور حكومت داري خوب

شكل ۳۶: مصارف مؤسسات در سكتور حكومت داري خوب، ۱۳۹۷

شكل شماره (۳۶) نشان دهنده مصارف اداري مؤسسات داخلي و خارجي مي باشد. كه مجموع مصارف اداري مؤسسات خارجي در اين سكتور ۱۶ فيصد و مجموع مصارف اداري مؤسسات داخلي در اين سكتور، ۱۵ فيصد بوده است.

۶.۶.۲.۲. زیربنا

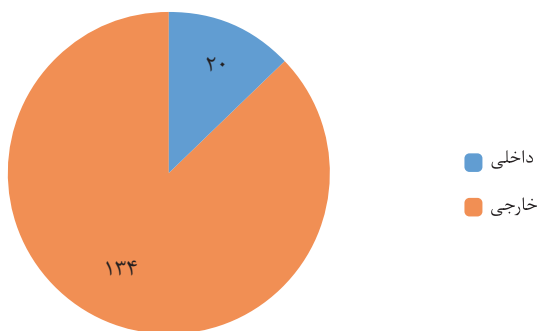
سكتور زیربنا در برگيرنده ادارات سكتوري چون اداره ملي حفاظت محيط زيست، اداره هوانوردي ملكي، اداره مستقل زون انكشاف پايتخت، د افغانستان برشنا شركت، اداره خط

آهن افغانستان، شركت آبرساني و كاناليزاسيون افغانستان، شاروالي كابل، وزارت امور شهرسازي، وزارت انرژي و آب، وزارت ترانسپورت، وزارت مخابرات و تكنالوژي معلوماتي، وزارت فوايد عامه و وزارت معادن و پتروليم مي باشد. علاوه برآن ادارات سكتوري ديگرمانند صحت عامه، معارف و تحصيلات عالي نيز پروژه هاي زیربنايي مانند اعمار مكاتب، شفاخانه ها و دانشگاه ها را برنامه ريزي و بودجه مي نمايند كه توسط خود اين ادارات و يا وزارت شهرسازي و اراضي مديريت و رهبري مي گردند.

در سال مالي ۱۳۹۷، بصورت مجموعي ۷۰۳ ميليون دالر امريكايي در سند بودجه ملي براي سكتور زیربنا اختصاص يافته كه از جمله ۵۷۰٫۳ ميليون دالر امريكايي كه (۸۱ فيصد) آن بمصرف رسيده است.

قابل ذكر است كه از برنامه هاي ملي داراي اولويت، پنج برنامه آن بشمول برنامه وصل و زیربنا ها، برنامه انكشاف شهري، برنامه انرژي، برنامه ملي انكشاف معادن و منابع طبيعي متركز بر اين سكتور بوده و علاوه در سند اهداف انكشاف پايدار افغانستان، اهداف پنجم، هفتم، نهم، يازدهم، دوازدهم، پانزدهم و هفدهم مربوط به سكتور زیربنا ميگردد.

پروژه های تطبیق شده سکتور زیربنا

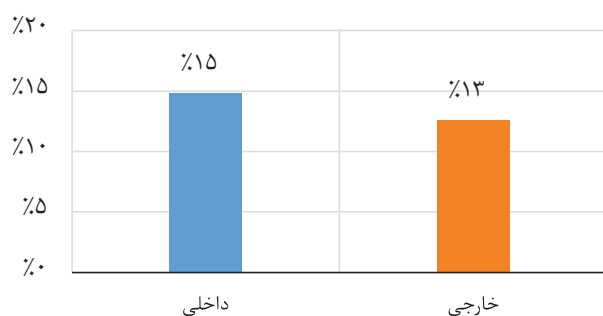

شکل ۳۷: پروژه های تطبیق شده در سکتور زیربنا، ۱۳۹۷

قابل ذکر است که مؤسسات براساس فقره ۸ ماده ۸ قانون مؤسسات غیردولتی، اجازه فعالیت در امور ساختمانی را ندارند و تنها در موارد استثنایی جواز فعالیت به مؤسسات درامور ساختمانی داده می شود.

بنابر محدودیت قانونی فوق الذکر، مصارف مؤسسات در سکتور زیربنا به تناسب سایر سکتور ها نهایت کم بوده که در سال ۱۳۹۷ بصورت مجموعی ۳۶٫۵ میلیون دالر امریکایی را در تطبیق ۱۵۴ پروژه بمصرف رسانیده است. که تمامی مصارف از طریق خارج بودجه دولت توسط مؤسسات در این سکتور صورت گرفته است. مصارف اداری مؤسسات در تطبیق این پروژه ها به ۱۳ فیصد میرسد. به همین شکل ۹۴ فیصد مصارف توسط مؤسسات خارجی و ۶ مصارف توسط مؤسسات داخلی صورت گرفته است.

فیصدی مصارف اداری مؤسسات در سکتور زیربنا، ۱۳۹۷

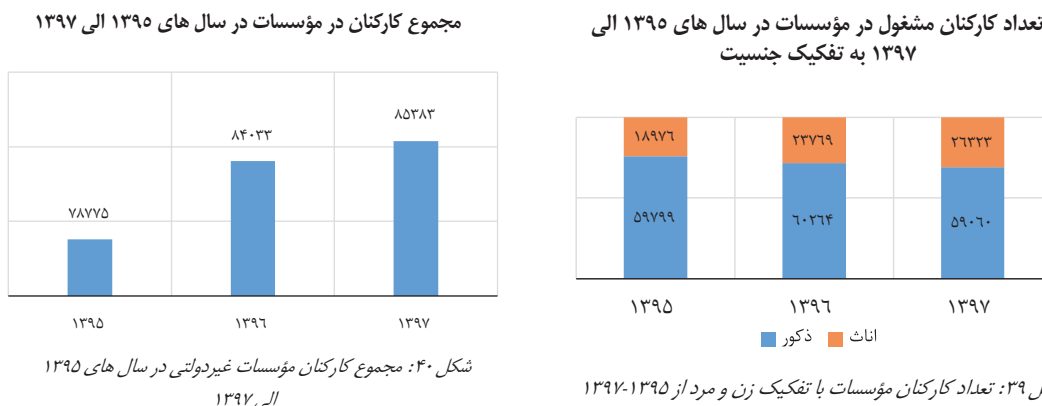
شکل ۳۸: مصارف مؤسسات در سکتور زیربنا، ۱۳۹۷

شکل شماره (۳۸) نشان دهنده مصارف اداری مؤسسات داخلی و خارجی میباشد. که مجموع مصارف اداری مؤسسات خارجی در این سکتور ۱۳ فیصد و مجموع مصارف اداری مؤسسات داخلی در این سکتور، ۱۵ فیصد بوده است.

۷.۲.۲ نقش مؤسسات غير دولتي در اشتغال زایی

تعداد مجموعی کارکنان مشغول در مؤسسات غیردولتی در سال ۱۳۹۷ به ۸۵۳۸۳ تن می رسد که از جمله ۸۴۳۸۲ آنها افغان و متباقی ۱۰۰۴ اتباع خارجی اند. از نظر جنس تعداد کارکنان مرد به ۶۰۲۶۴ تن (۶۹ فیصد) و کارکنان زن به ۲۳۷۶۹ تن (۳۱ فیصد) می رسد.

در مؤسسات خارجي به تعداد ۳۸۱۸۳ تن مصروف کار اند که از جمله ۲۸۱۴۸ مرد (۷۴ فیصد) و به تعداد ۱۰۰۳۵ زن (۲۶ فیصد) اند. به عین شکل در مؤسسات داخلي به تعداد ۴۷۲۰۰ تن مشغول کار اند که از جمله ۳۰۹۱۲ مرد (۶۵ فیصد) و ۱۶۲۸۸ زن (۳۵ فیصد) می باشند.

شکل شماره ۴۰ در بخش اشتغال زایی مؤسسات غير دولتي در سه سال اخير (۱۳۹۵، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷) نشان می دهد که سطح استخدام کارمندان افزایش یافته است. چنانچه سطح استخدام سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ در کل ۲ فیصد افزایش را نشان می دهد. این در حالیست که استخدام کارمندان اناث در حدود ۱۱ فیصد افزایش بعمل آمده است. قابل ذکر است که افزایش بمیان آمده در استخدام کارمندان داخلي بوده است که این موضوع میتواند نشان دهنده بلند رفتن ظرفیت های کاری و مسلکی شدن اتباع افغانستان باشد.

معضل بیکاری نیز یک فکتور اساسی است که در شاخص فقر چند بعدی نیز از دید بعد کار بالای آن تمرکز صورت گرفته و روی ایجاد فرصت های شغلی و استخدام کارکنان از طرف مؤسسات و دولت و سکتور خصوصی بیشتر مورد تحلیل قرار گرفته است. براساس گزارش سالنامه احصائیوی ۱۳۹۷، میزان مجموعی استخدام کارکنان دولتي در سال ۱۳۹۷ به ۴۰۵,۶۰۴ تن میرسد و به همین شکل میزان مجموعی استخدام کارکنان از طرف مؤسسات در سال ۱۳۹۷ به ۸۵,۳۸۳ تن میرسد که نشان می دهد ۱۷,۳ درصد کل استخدام و ایجاد شغل را مؤسسات داشته اند.

در نتیجه تنها تولیدی شدن کشور و تغییر وضعیت بیلانس تجارت می تواند به معضل و بیکاری کمک نموده و بستر های نو برای کار و شغل ایجاد نماید. به همین منظور وزارت اقتصاد با هماهنگی سایر وزارت های سکتوری، ادارات و مؤسسات غيردولتي بالای طرحی بسوی افغانستان مولد کار کرده که اهداف آن کاهش در میزان فقر و ایجاد زمینه اشتغال در کشور با استفاده از تعویض واردات و افزایش قدرت رقابتی اقلام صادراتی در بازار های بیرونی می باشد.

۲.۳. ارائه خدمات مؤسسات :

۱.۳.۲. ثبت و راجستر مؤسسات

در سال ۱۳۹۷ مجموعاً به تعداد ۲۱۸۳ مؤسسه ثبت و راجستر وزارت اقتصاد بوده که از جمله ۱۹۱۷ مؤسسه داخلي (۸۸ فیصد) و ۲۶۶ مؤسسه خارجي (۱۲ فیصد) می باشد، اما از این جمله ۳۲۰ مؤسسه که ۱۸ آن خارجي و ۳۰۲ آن مؤسسه داخلي بوده بنابر عدم ارائه گزارش فعالیت های خویش طی دو سال به انحلال سوق داده شده و پروسه انحلال آن در حال تکمیل شدن میباشد. بدین شکل تعداد مجموعی مؤسسات فعال اکنون به ۱۸۶۳ مؤسسه که از جمله ۱۶۱۵ آن مؤسسه داخلي (۸۷ فیصد) و ۲۴۸ مؤسسه خارجي (۱۳ فیصد) میباشد. همچنان به تعداد ۲۰۷ مؤسسه در جریان پنج ماه اخير سال ۱۳۹۷ ثبت و راجستر گردیده که تابع گزارش دهی نمی گردند.

براساس ارقام فوق الذکر در جریان سال ۱۳۹۷ به تعداد ۱۶۵۶ مؤسسه فعال و قابل گزارش دهی بوده اند که از جمله تنها ۱۲۰۸ مؤسسه (۷۳ فیصد) گزارش فعالیت های خود را ارائه نموده اند که در برگیرنده ۹۹۹ مؤسسه داخلی (۶۰ فیصد) کل مؤسسات فعال و قابل گزارش) و ۲۰۹ مؤسسه خارجی (۱۳ فیصد کل مؤسسات فعال و قابل گزارش) می باشند. لیکن هنوز هم به تعداد ۴۲۲ مؤسسه داخلی (۲۱ فیصد) و به تعداد ۲۶ مؤسسه خارجی (۶ فیصد) از مجموعه مؤسسات داخلی و خارجی که گزارشده میباشند، گزارش فعالیت های خود را با دولت شریک ننموده اند. لست این مؤسسات در ویب سایت وزارت اقتصاد شریک شده است.

در جریان سال ۱۳۹۷ مجموعاً به تعداد ۲۹۸ درخواستی غرض ثبت و راجستر مؤسسات جدیدالتاسیس مواصلت ورزیده است که از جمله ۲۸۱ درخواست برای تأسیس مؤسسه داخلی و متباقی ۱۷ درخواست برای تأسیس مؤسسه خارجی بوده اند. از این جمله درخواستی برای تأسیس مؤسسات داخلی مجموعاً به تعداد ۲۷۲ درخواست ثبت، مورد تأیید کمیسیون عالی ارزیابی ثبت قرار گرفت که جواز نامه فعالیت توزیع شده است و متباقی تعداد ۹ درخواست دیگر بنابر نواقص و کاستی ها از طرف کمیسیون عالی رد گردیده است. به همین ترتیب از جمله ۱۷ درخواست ارائه شده به منظور ثبت مؤسسات خارجی، به تعداد ۱۵ درخواست ثبت، مورد تأیید کمیسیون عالی ارزیابی ثبت قرار گرفته و جواز نامه فعالیت خویش را بدست آورده و متباقی ۲ درخواست دیگر بنابر نواقص و کاستی ها از طرف کمیسیون عالی رد گردیده است.

۲.۳.۲. انحلال مؤسسات غیردولتی داخلی و خارجی

مطابق ماده (۳۱) قانون مؤسسات تمام مؤسسات غیردولتی داخلی و خارجی مکلف به ارائه راپورهای فعالیت خویش در هر شش ماه به وزارت اقتصاد میباشند در صورتیکه مؤسسات غیردولتی در طی دو سال پیهام راپورهای خویش را ارائه ننمایند و یا هم مطابق فقره دوم ماده (۳۵) قانون متذکره هیأت با صلاحیت رهبری مؤسسه فیصله مبنی بر انحلال آنرا نماید، ریاست انسجام مؤسسات غیردولتی وزارت اقتصاد لست مؤسسات فوق را در روشنی قانون مؤسسات طی پیشنهاد به کمیسیون عالی و ارزیابی مؤسسات غیردولتی تقدیم و بعداز تأیید، اعلان و موعد داده شده منجانب کمیسیون محترم به کمیسیون تصفیه و انحلال پیشنهاد میدارد تا در روشنی قانون مؤسسات غیردولتی مورد تأیید و تصویب نهائی قرار دهند.

هدف اساسی انحلال مؤسسات غیردولتی را موارد ذیل تشکیل میدهد:

- رعایت احکام قانون مؤسسات توسط مؤسسات غیردولتی
- تفکیک مؤسسات فعال از غیرفعال
- جلوگیری از تلف شدن منابع تمویل کننده ها
- جلوگیری از تلف شدن اجناس و دارایی مؤسسات
- جلوگیری از فعالیت های مؤسسات منحل شده

بادر نظر داشت مطالب فوق در سال مالی ۱۳۹۷، تعداد ۵۳۱ مؤسسات داخلی و خارجی را که ۲۸ مؤسسه خارجی و متباقی تعداد ۵۰۳ مؤسسه داخلی میگردد، به نسبت عدم ارسال راپور فعالیت های سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ منحل گردیده است.

همچنان بتعداد ۳۲۰ مؤسسه غیردولتی از آنجمله ۱۸ مؤسسه خارجی و ۳۰۲ مؤسسه داخلی به نسبت عدم ارسال گزارش فعالیت سال های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ به پروسه انحلال سوق گردیده اند.

قابل ذکر است که لست مؤسسات منحل شده باشهرت مکمل و تجهيزات دفتری شان ذریعه مکاتب جداگانه به ادارات ذیربط ریاست های اقتصاد (۳۴) ولایت، ارگانهای امنیتی و کشفی، لوی حارنوالی، وسایر ادارات دولتی رسماً بخاطر جلوگیری

از فعالیت ها و تحویل تجهیزات شان در وقت و زمان آن خبر داده شده است.

۳.۳.۲. طی مراحل جواز کار

وزارت اقتصاد در سال مالی ۱۳۹۷ اسناد ۸۷۱ تن کارمندان اتباع خارجی مؤسسات غیر دولتی داخلی و خارجی را برای خدمات جواز کار طی مراحل نموده است که از جمله ۴۹۲ جواز جدید و ۳۷۹ جواز تمدیدی بوده است. باید یاد آور شد که مؤسسات جهت اخذ جواز کار مشاورین خارجی شان برای مدت کوتاه و یا برای کارمندان دائمی مراجعه مینمایند. این جواز ها بطور اوسط برای مدت شش ماه الی یکسال قابل اعتبار میباشد.

۴.۳.۲. خدمات جواز مخابره

طی سال مالی ۱۳۹۷ مجموعاً برای تعداد ۱۰۲۴ پایه مخابره نوع UHF و VHF خدمات اخذ فریکونسی و تمدید جواز استفاده از طریق وزارت های محترم مخابرات و تکنالوژی معلوماتی و امور داخله طی مراحل گردیده است.

۵.۳.۲. خدمات ویژه برای کارکنان اتباع خارجی مؤسسات

وزارت اقتصاد از طریق ادارات ذیربط دولتی تسهیلات لازم را جهت صدور و تمدید ویژه برای کارمندان خارجی مؤسسات فراهم می نماید. در طول سال ۱۳۹۷، به تعداد ۱۷۰۲ ویژه تمدید و به تعداد ۱۲۸۸ ویژه ای جدید صادر گردیده است.

۶.۳.۲. خدمات تغییر ملکیت و تمدید جواز سیر

به تعداد (۸۲۶) عراده وسایط و عراده جات مؤسسات از جمله (۷۲۶) عراده وسایط غرض تمدید جواز سیر و به تعداد (۹۴) عراده وسایط غرض تغییر ملکیت به منظور طی مراحل به وزارت های امور داخله و مالیه معرفی گردیده است.

۷.۳.۲. خدمات معافیت گمرکی

وزارت اقتصاد برای اموال و اجناس که توسط مؤسسات جهت تطبیق فعالیت های بشردوستانه از خارج کشور وارد میشوند مطابق به ماده سی ام قانون مؤسسات غیر دولتی معافیت گمرکی را تسهیل می نماید. در سال مالی ۱۳۹۷ برای تعداد (۶۴) مؤسسه داخلی و خارجی خدمات معافیت گمرکی را فراهم گردیده است.

مجموعه معافیت های گمرکی که برای مؤسسات در جریان سال ۱۳۹۷ فراهم گردیده بالغ بر ۳۰۸۲۷۶۳۱ دالر امریکایی میرسد. قابل یاد آوری است از مجموع معافیت های گمرکی مؤسسات مبلغ ۷۲۹۶۷۰۸ دالر امریکایی اموال و اجناس خریداری و مبلغ ۲۳۵۳۰۸۷۶ دالر امریکایی اموال و اجناس کمکی میباشد.

۳. چالش های عمده در راستای انسجام مؤسسات غير دولتي

امنيت

مشكلات امنيتي يك چالش عمده در راستای تطبيق فعاليت ها و نظارت از صورت تطبيق آنها بوده كه در سكتور های مختلف حتی تا سرحد توقف ارائه خدمات توسط مؤسسات به چندين قريه و يا ولسوالی مورد می گردد و همچنان پروسه نظارت از فعاليت های مؤسسات را بواسطه ادارات مركزی و ولايتی به چالش های جدی مواجه نموده است.

مداخلات بيمورد

فعاليت های مؤسسات بعضاً توسط اشخاص قدرتمند و يا مخالفين مسلح دولت مورد مداخله قرار گرفته كه سبب كندی و چالش های گوناگون در عرضه خدمات به مردم می گردد.

نظارت و ارزيابی از فعاليت های مؤسسات

با در نظر داشت اينكه بيش از ۱۶۵۶ مؤسسه فعال غير د داخلی و خارجی وجود دارد، ضمناً غير متجانس بودن سكتور های کاری اينهمه مؤسسات و بودجه هنگفت (۸۷۶ ميليون دالر) كه بصورت سالانه در ۳۴ ولايت افغانستان به مصرف ميرسد، ظرفيت نظارت و ارزيابی از فعاليت مؤسسات غير دولتي از نظر کمی و كيفی جداً ناکافی است.

اين درحاليست كه با تدوين نقشه راه فعاليت های مؤسسات غير دولتي در سال گذشته مسؤليت های تازه در راستای موثريت بيشتر اجراات کاری مؤسسات به وزارت اقتصاد سپرده شده است.

در حال حاضر رياست انسجام مؤسسات غير دولتي وزارت اقتصاد صرف ۲۸ نفر پرسونل داشته و هنوز تشكيل سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ وزارت اقتصاد به دلايل مختلفی از جانب کميسيون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی و وزارت مالیه متوقف است.

نظارت و ارزيابی از فعاليت های مؤسسات توسط ادارات سكتوری

اگرچه واحد های مشخص جهت نظارت و ارزيابی فعاليت های مؤسسات غيردولتي در يک تعداد از وزارت ها بخصوص در سطوح مركزی ايجاد و يا موظف شده اند، اما هنوز هم هماهنگی و همكاری واحد های دومی يا ولايتی آنها با وزارت اقتصاد در نظارت و ارزيابی پروژه ها و برنامه های كه توسط مؤسسات تطبيق می گردند كم رنگ است.

مبدل شدن برخی از مؤسسات به مؤسسات شخصی يا فامیلی

در برخی از مؤسسات غيردولتي، موسسين، هیأت مدیره و هيت اجرائیوی بنابر داشتن دست باز در پروسه استخدام کارکنان، اقارب، دوستان و خویشاوندان خود را در دفاتر مركزی، ولايتی و حتی در سطح پروژه ها مقرر نموده اند كه سیمای مؤسسه را به يك مؤسسه شخصی يا فامیلی مبدل نموده اند. اين حالت بيشتر در مؤسسات داخلی قابل مشاهده بوده كه نه تنها شفافيت و حساب دهی امور مالی و تداركاتی مؤسسات را متاثر نموده كه اين وضعیت در مجموع تصوير كل مؤسسات را متاثر ساخته و اعتبار مؤسسات غير دولتي را خدشه دار نموده است.

تمويل پروژه های انكشافی خارج از بودجه دولت به مؤسسات

اکثر ادارات تمويل کننده بصورت مستقيم و يا از طريق ادارات ملل متحد هزينه های پروژه های انكشافی را بدسترس مؤسسات غير دولتي قرار می دهند، كه براساس گزارش ۱۳۹۷ مؤسسات، از جمله ۸۷۶ ميليون دالر امريكایی ۱۶ فيصد

از طریق بودجه دولت و ۸۴ فیصد از طریق خارج از بودجه دولت مدیریت و تطبیق گردیده است. در این روند به عوض این که ساختارها و سیستمها در دولت تقویه شود و برنامهها در مسیر اولویت های حکومت به پیش بروند، بلکه حتی سبب تضعیف آن می گردد، در این حالت ادارات تمویل کننده و ملل متحد به عوض ظرفیت سازی دولت که بتوانند این هزینه ها را مدیریت کنند، جانشین دولت می گردند و خود بصورت مستقیم این منابع را مدیریت می نمایند. از طرف دیگر، تمویل پروژه های انکشافی خارج از بودجه دولت، پروسه های نظارت و ارزیابی فعالیت های مؤسسات و پاسخ گویی آنها را به ادارات دولتی در امر پلان گذاری، تطبیق و گزارش دهی پروژه ها شدیداً متأثر می نماید.

این شیوه تمویل اکثراً پس از اختصاص منابع به حکومت معلوم می شود و سبب می شود که در توزیع منابع و برنامه ها در نقاط مختلف و یا سکتور های مختلف یا سبب ایجاد خلا و عدم توازن گردد و یا هم سبب تخصیص چند مرتبه ای منابع به عین سکتور و یا عین موقعیت های جغرافیایی گردد.

عدم توازن جغرافیایی در تطبیق پروژه های انکشافی توسط مؤسسات

موجودیت دفاتر مرکزی اکثریت مؤسسات در کابل و یا شهر های بزرگ کشور و همچنان تعداد زیاد پروژه های انکشافی در این ولایات سبب شده اند که تنها فرصت های کاری و مصارف که خود سبب ایجاد شغل در بازار کار می گردد، محدود به پایتخت و مراکز شهر های بزرگ گردد، در حالی که سطح فقر و بیکاری معضله اساسی در نقاط دوردست کشور بوده و سبب مهاجرت های داخلی و مشکلات ناشی از آن می گردد.

۴. پیشنهادات عمده / اقدامات بعدی

بررسی و تقویت ساختار ها و سیستم های نظارتی در ادارات سکتوری

ادارات سکتوری بخصوص شش سکتور عمده که در آن مؤسسات کار می نمایند، نیاز دارند که ساختار های مرکزی و ولایتی خود را در راستای نظارت و ارزیابی پروژه های انکشافی که توسط مؤسسات غیردولتی تطبیق می گردد، مورد بازنگری قرار دهند. علاوه بر جهت موثریت بیشتر سیستم ها بشمول وسیله های نظارتی و اشتراک مردم را در پروسه های نظارتی تشویق نمایند.

تحکیم و تقویت هماهنگی و همکاری بین ادارات سکتوری و وزارت اقتصاد

وزارت اقتصاد در مطابقت با نقشه راه مؤسسات ۱۳۹۸-۱۴۰۰، دو کمیته هماهنگی یکی به سطح پالیسی و دومی به سطح تخنیکی را ایجاد و جلسات آنها را بصورت منظم دایر می نماید. اشتراک و سهم فعال نماینده های به سطح پالیسی و تخنیکی ادارات سکتوری در این جلسات نهایت مهم سبب شده تا هماهنگی و همکاری بین دولت، ادارات تمویل کننده و مؤسسات بیشتر تقویت یابد.

تجدید نظر در شیوه تفتیش مالی مؤسسات و ارزیابی و پیگیری گزارشات تفتیش مالی

وزارت اقتصاد در مطابقت به طرح تعدیل قانون مؤسسات غیردولتی که فعلاً به وزارت عدلیه ارسال شده است، هر مؤسسه خارجی و یا داخلی را مکلف می نماید تا همه ساله حسابات خود را مورد تفتیش مالی معیاری قرار داده و گزارش آن را در اختیار ادارات مرتبط قرار داده و معلومات عمده آنرا بصورت عام نشر نمایند تا شهروندان از چگونگی اجراءات مالی مؤسسات آگاهی کامل و به موقع داشته باشند.

علاوۀاً وزارت اقتصاد در نظر دارد در مطابقت با نقشه راه مؤسسات ۱۳۹۸-۱۴۰۰، گزارش تفتیش مالی هر مؤسسه را در هر سال جمع آوری، تحلیل، بازدهی و مطابق به آن در انسجام فعالیت های مؤسسات اقدامات قانونی را عملی نماید.

بررسی و تقویت ساختار ها و سیستم های نظارتی وزارت اقتصاد

وزارت اقتصاد طرح معیاری چارچوب نظارت و ارزیابی مؤسسات غیر دولتی را نهایی نموده و براساس آن نظارت و ارزیابی از فعالیت های مؤسسات را عیار نماید. این روند در بهبود شفافیت و حساب دهی مؤسسات غیردولتی کمک بسزایی می نماید.

بیشتر شدن هماهنگی پروژه ها از طریق بودجه دولت

وزارت اقتصاد در هماهنگی با وزارت مالیه و ادارات سکتوری، گفتمان های سازنده را در بیشتر شدن و یا هماهنگ شدن پروژه های از طریق بودجه دولت با ادارات تمویل کننده برگزار خواهد نمود تا مشکلات ناشی از تمویل پروژه های خارج از بودجه دولت که تاثیر جدی بالای موثریت پول های هنگفتی که در این سکتور ها به مصرف میرسد، برطرف گردد.

انکشاف، تطبیق، نظارت و ارزیابی پلان اجرائیوی سالانه برای نقشه راه مؤسسات غیر دولتی ۱۳۹۸-۱۴۰۰

تطبیق نقشه راه مؤسسات غیر دولتی ۱۳۹۸-۱۴۰۰ بمثابة یک سند استراتیژیک که در نتیجه گفتمان های وسیع در سطوح بلند رتبه پالیسی و تخنیکی طرح و انکشاف یافته است، در امرسمت دهی مؤسسات غیر دولتی در راستای کاهش فقر و تقویت همکاری ادارات دولتی در جهت موثریت فعالیت های مؤسسات نهایت مهم می باشد.

وزارت اقتصاد پلان عملیاتی سالانه را برای این نقشه راه از طریق کمیته های هماهنگی تخنیکی و پالیسی طرح و تصویب نموده و آنرا تطبیق می نماید که بدون شک در این راستا همکاری همه جانبه همه ادارات که به نحوی با کار مؤسسات سروکار دارند، ضروری می باشد.

۵. ضمايم

۱. لست مؤسسات غير دولتي داخلي (<https://www.ngo.gov.af/home/publication>)
۲. لست مؤسسات غير دولتي خارجي (<https://www.ngo.gov.af/home/publication>)
۳. لست مؤسسات که گزارش تفتيش مالي و حسابي خويش را ارائه نموده اند (<https://www.ngo.gov.af/home/publication>)
۴. لست مؤسسات که منحل شده اند (<https://www.ngo.gov.af/home/publication>)
۵. لست مؤسسات که به انحلال سوق داده شده اند (<https://www.ngo.gov.af/home/publication>)
۶. لست مؤسسات که گزارش سالانه نداده اند (<https://www.ngo.gov.af/home/publication>)
۷. توحيد فورم هاي ۰۱، ۰۲ و GIF مؤسسات غير دولتي (<https://www.ngo.gov.af/home/publication>)
۸. طرح بودجه واحد، وزارت اقتصاد

۶. منابع و مآخذ

۱. فورم های گزارش دهی (۰۲، ۰۱ و GIF)، ریاست انسجام مؤسسات غير دولتي، وزارت اقتصاد.
۲. گزارشات فعالیت های مؤسسات غير دولتي، ریاست انسجام مؤسسات غير دولتي، وزارت اقتصاد، ۱۳۹۷-۱۳۹۴.
۳. گزارش سروی وضعیت زنده گی مردم افغانستان، اداره ملی احصائیه و معلومات، ۲۰۱۶-۲۰۱۷.
۴. گزارش تحلیلی شاخص فقر چند بعدی، اداره ملی احصائیه و معلومات، ۲۰۱۶-۲۰۱۷.
۵. قانون مؤسسات غير دولتي، ریاست انسجام مؤسسات غير دولتي، وزارت اقتصاد.
۶. سند بودجه ملی، ۱۳۹۷
۷. سند اهداف انکشاف پایدار افغانستان، وزارت اقتصاد، ۱۳۹۷
۸. سند چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، وزارت مالیه، ۱۳۹۷
۹. چارچوب خودکفایی از طریق حسابدهی متقابل - کنفرانس بروکسل برای افغانستان (SMAF)
۱۰. چارچوب حسابدهی متقابل جینوا (۲۰۲۰-۲۰۱۹ GMAF)
۱۱. گزارشات ادارات سکتوری (وزارت صحت، معارف، زراعت، امور زنان...) در مورد فعالیت مؤسسات، ۱۳۹۷

جمهوری اسلامی افغانستان
د اقتصاد وزارت
ریاست انسجام مؤسسات غیر دولتی

 www.moec.gov.af | www.ngo.gov.af

 info@ngo.gov.af

 Malik Asghar Square, Kabul, Afghanistan